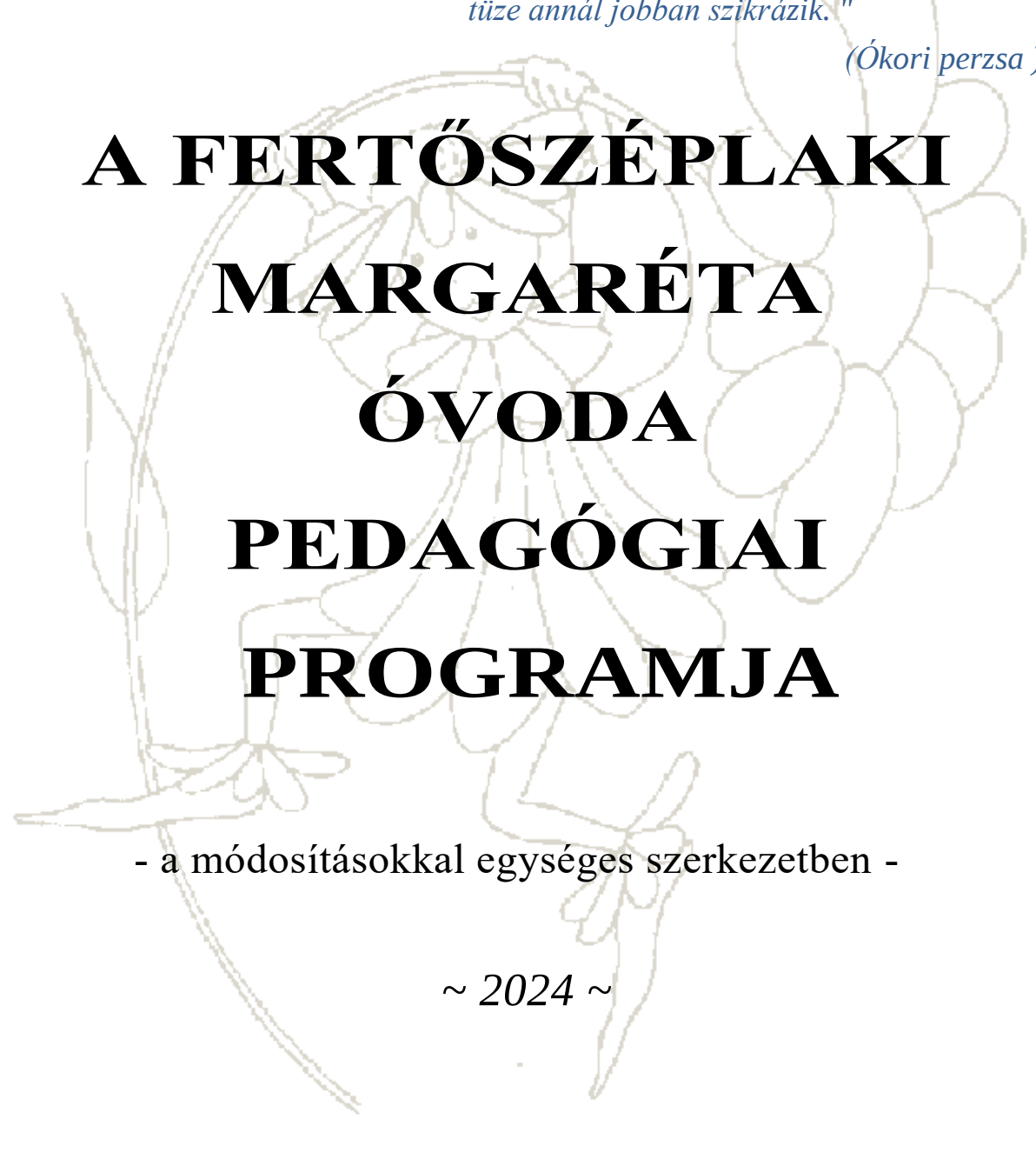

*„ Az ember olyan, akár a gyémánt.
Kezdetben el sem tudja képzelni,
mi rejtőzik benne. Aztán, amikor
értő kézzel és nagy gonddal csiszolgatni
kezdik, láthatóvá válik a csillogás.
És minél több oldala lesz a briliánsnak, mi-
nél több felületen töri meg a fényt,
tüze annál jobban szikrázik. "*

(Ókori perzsa)

A FERTŐSZÉPLAKI MARGARÉTA ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

- a módosításokkal egységes szerkezetben -

~ 2024 ~

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	4
1. 1. Az óvoda jellemző adatai	7
1. 2. Az óvoda környezeti adottságai, helyzetkép	8
2. A program célfejezete	10
2. 1. Alapvető célok	10
2. 2. Általános nevelési feladatok	10
2. 3. A program rendszerábrája	13
3. A nevelés kerete	14
3. 1. Az egészséges életmód kialakítása –egészségfejlesztési program	14
3. 2. Az érzelmi, szociális nevelés és társas kapcsolatok	26
3. 3. A program ajánlott napirendje	32
4. A program tevékenységkerete	33
4. 1. Hagyományőrzés, népszokások	33
5. A program tevékenységformái	39
5. 1. Játék, játékba integrált tanulás	39
5. 2. Verselés ,mesélés	49
5. 3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	54
5. 4. Rajzolás,festés, mintázás kézimunka	58
5. 5. Mozgás	62
5. 6. A külső világ tevékeny megismerése	66
5. 7. Munkajellegű tevékenységek	75

6. A gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	78
6. 1. A tevékenység célja	78
6. 2. A főigazgató feladata	79
6. 3. Az óvoda pedagógusok gyermekvédelmi feladatai	81
6.4. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése	82
7. A program kapcsolatrendszere	86
7. 1. Az óvoda és a család	86
7. 2. Az óvoda és az iskola	86
7. 3. Az óvoda és a közművelődési intézmények, művészeti iskolák, együttesek	87
7. 4. Az óvoda egyéb kapcsolatai	87
8. A program erőforrásai	89
8. 1. Személyi feltételek	89
8. 2. Tárgyi feltételek	91
9. Felhasznált irodalom	93
10. Legitimációs záradék	94
11. Érvényességi rendelkezések	95

1. Bevezetés

A program felülvizsgálatát a törvényi környezet változása miatt végeztük el. Pedagógiai programunk, Nagy Jenőné "Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel" c. program adaptációja, mely az óvodai nevelés országos alapprogramja szerint és a helyi sajátosságok figyelembe vételével készült. A program átfogja az óvodáskor teljes nevelő - fejlesztő munkáját. A program alappillére kettős: az érzelmekre épít és a gyermek esztétikai tevékenységét, alkotó készségének fejlesztését hangsúlyozza. Biztosítja az egyéni differenciált bánásmód pedagógiai elvének érvényesülését, a tehetséggondozást, felzárkóztatást, az egyenlő hozzáférést.

A program alapelve

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelem gazdag, befogadó óvoda megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy gyermeki tartást, önállóságot, s ebből az önállóságból fakadó egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget ad a gyermeknek, a gyermeki jogok maximális tiszteletben tartásával. Minden gyermek számára biztosítjuk az egyenlő hozzáférést, formáljuk környezettudatos magatartásukat. A migráns gyermekek számára biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását. A szabad játékot tekintjük a leghatékonyabb nevelési eszköznek.

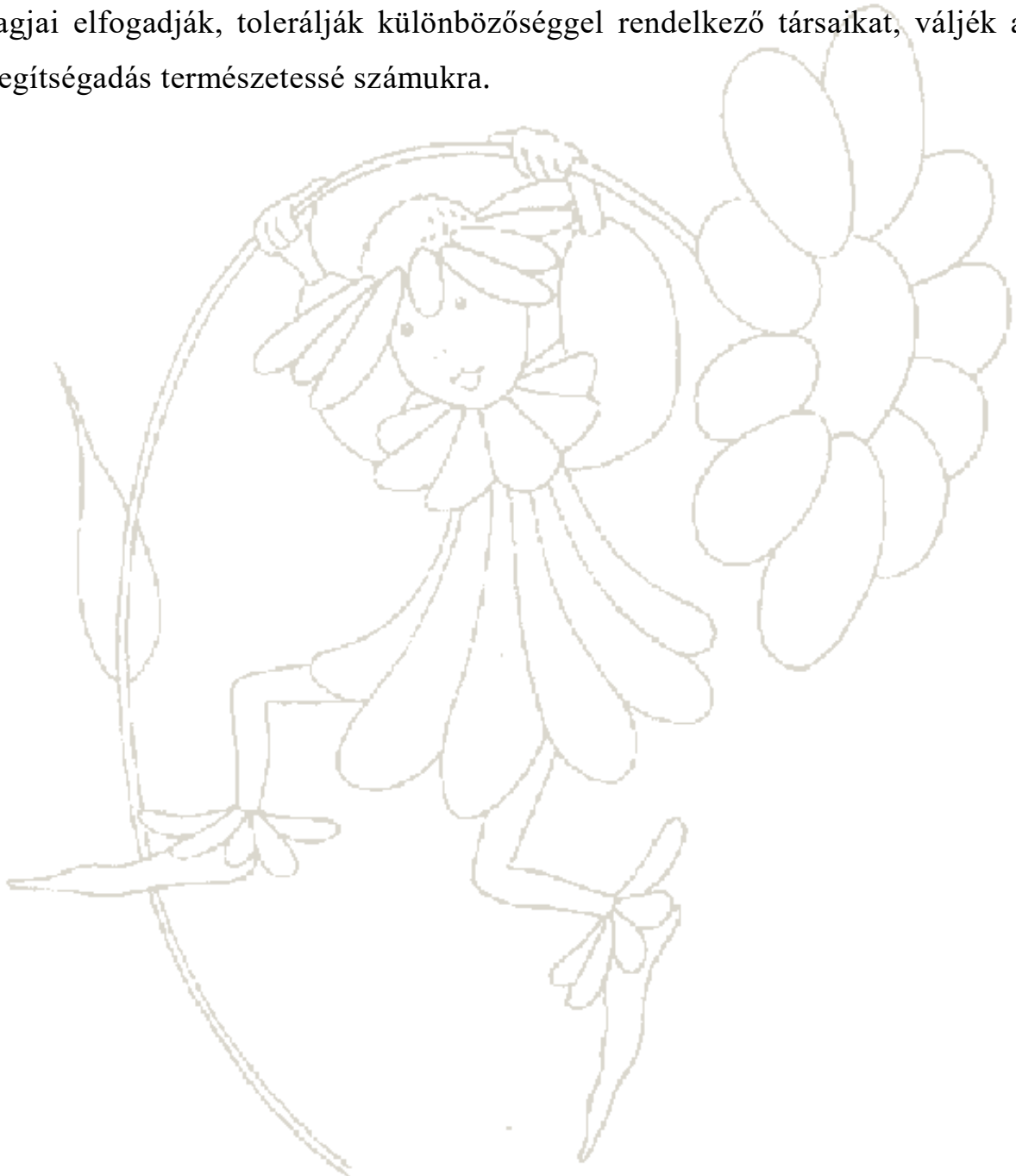
Kiindulási pontok

A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.

Minden gyermek a saját képességrendszerének figyelembevételével nevelhető, fejleszthető. Nevelik, fejlesztik a társkapcsolatok, az óvoda összes dolgozója, ezért a felnőttek tetteikkel sugározzák, a feltétel nélküli szeretetet, s azt, hogy " Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre"

Minden gyermek ismerje és tudja meg testi, lelki, szellemi értékeit, de azt is érzékelje, hogy mik a hiányosságai. Ezt fogja fel természetesen, minden lelki feszültség nélkül.

Biztosítjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek azon jogát, hogy megkapják az állapotukhoz szükséges legjobb fejlesztést, valamint hogy a csoport tagjai elfogadják, tolerálják különbözőséggel rendelkező társaikat, válják a segítségadás természetessé számukra.

Gyermekképünket a következőképpen tudjuk összegezni:

Feltételezzük, hogy minden gyermek vonzódik az élményekhez, a meséhez, zenéhez, alkotó tevékenységekhez. Ha mindezt megkapja az óvodában, kialakul az óvodás tartása, önálló, nyugodt és kiegyensúlyozottá válik. Tud nevetni, felfedezni, csodálkozni.

" Milyen embert is akarunk formálni

A válasz egyszerű: egészséges testű, akaraterős, jó ítéletű, értelmes, tettere kész, szép célokért hevülő és áldozó embereket, akik meg tudják érteni és élni a szépet és nagyot minden téren, akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal, akik megértik a dolgok összefüggéseit, akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek, mely csak a kölcsönösségen, méltányosságon és jóakaratton épülnek." /Szent-Györgyi Albert /

Nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ahol minden gyermek számára biztosított az egyenlő hozzáférés, ahol biztosítjuk, hogy:

- Gyermeki természetességgel fogadják el a különbözőségeket
- Legyen természetes számukra, hogy az emberek egyenrangúak (vallás, bőrszín stb. függetlenül), nem ad helyt semmiféle előítélet kibontakoztatásának
- Óvják a természetet
- Alakuljon ki a nemzeti identitás (hagyományőrzés), érdeklődnek más kultúrák iránt is
- egyformán magas színvonalon és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s a meglévő hátrányai csökkenjenek
- Megfelelően bővülnek ismereteik, alkalmazási, felhasználási képességekkel is rendelkeznek
- Minden gyermeket saját képességeihez viszonyítva mérjük (tehetség-gondozás).

1. 1. Az óvoda jellemző adatai:

1. Neve: **Fertőszéplaki Margaréta Óvoda és Mini Bölcsőde**
2. Feladatellátási helye:
- Székhely: **9436 Fertőszéplak, Soproni u.6.**
Tel.: 06-99-370-322
E-mail: ovoda@fertoszeplak.hu
- Telephely: **9435 Sarród, Fő u. 32.**
Tel.: 06-99-371-508
3. OM azonosító: **030467**
4. Az intézmény gazdálkodási besorolása: **önállóan működő**
5. Az óvoda fenntartója: **Fertőszéplak Község Önkormányzata**
9436 Fertőszéplak, Petőfi 2.
Tel.: : 06-99 / 537-160
6. Az óvoda alapító okiratának száma, kelte: **F/1270-2/2023., 2023.11.29.**
7. Az óvoda befogadóképessége:
- Fertőszéplak székhely: **70 fő**
- Sarród telephely: **25 fő**
8. Csoportok száma:
- Fertőszéplak székhely: **3 csoport**
- Sarród telephely: **1 csoport**
9. A program benyújtója: **Fertőszéplaki Margaréta Óvoda**
10. Az óvoda főigazgatója: **Grüllné Pálya Katalin**

1. 2. Az óvoda környezeti adottságai, helyzetkép

„Fertőszéplak a Kisalföld és az Alpok keleti nyúlványának találkozási helyére települt. A falutól északra a Fertő vize csillog. Kelet felé a templomdombról messze szállhat a tekintet a Kisalföld sík vidéke felett. Nyugat felé a soproni hegyek, még távolabb az ausztriai Alpok zárja a látóhatárt. A falu közepén található magaslatra épült templom több mint 200 éves. A vele szemben álló egykori Széchényi Kastély ennél is jóval idősebb.”¹

A domb köré épült falu központjában az óvodával együtt több fontos Intézmény, épület is helyet kapott: a Polgármesteri Hivatal, posta, Általános Iskola, ABC, orvosi rendelő, Bölcsőde.

Az óvodai nevelés két feladat-ellátási helyen történik

A Fertőszéplaki központi óvoda 1960-ban épült. Egyszintes, pince nélküli, téglapépítésű, eredetileg nem óvodának készült épület, melyet 2018-ban kibővítettek és kívül-belül felújítottak. A sarródi telephelyen 1974 óta van óvoda, melyet 2015-ben modernizáltak, majd 2018-ban az óvoda udvarát felújították.

Ügyelünk arra, hogy a játékeszközök a gyermekek számára hívogató jellegűek és könnyen elérhetőek legyenek, mivel az óvodáskorú gyermek legfőbb tevékenysége a játék, ezért fontosnak tartjuk, hogy a gyermek kezébe mindenféle szempontból megfelelő játékeszköz kerüljön. Ezek beszerzése évről - évre folyamatosan történik Munkánkhoz az óvoda jelenlegi tárgyi feltételei megfelelőek. A szabadban való tartózkodásra, sportolásra, játszásra udvarunk esztétikus fajtátékaival, eszközeivel bőségesen ad lehetőséget.

A fertőszéplaki óvodában a délelőtti folyamán három csoportban történik a foglalkoztatás, a sarródi telephelyen 1 vegyes csoportban. A programhoz saját csoportnaplót használunk, melyet digitális naplóra szeretnénk váltani a köz-eljövőben.

¹ Dr. Lajber Imre: Fertőszéplak község története

Gyermekeink különféle szociális háttérrel érkeznek. A társadalmi élet változásainak következtében egyre több a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő, részképeség lemaradással érkező, sajátos nevelési igényű kisgyermek.

Óvodánkban a nevelés a nevelőtestület által véleményezett pedagógiai program alapján történik. Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról a főigazgató dönt, a szülők és az óvodapedagógusok véleményének, valamint a törvényben meghatározott létszámhatárok figyelembe vételével. Törekszünk a homogén csoportok alakítására, részben heterogén csoport esetén figyelünk arra, hogy az egymáshoz közel eső korosztály kerüljön egy csoportba pl.(2,5)-3-4-5 évesek illetve 5-6-7- (8) évesek. Óvodánk hangulatára a derűs, családias légkör jellemző, melyet a felnőttek jó kapcsolata, egymás iránti tisztelete, türelme, elfogadása tesz még példamutatóbbá.

A csoportszervezés szempontjai:

- A helyi adottságok (létszám, életkor) és az óvodapedagógus attitűdje alapján szervezhető homogén, heterogén és részben heterogén életkorú csoport is. A program hatékonyságát nem a csoport szervezeti kerete határozza meg, hanem az óvodapedagógus felkészültsége, rugalmassága, kreativitása, empátiája, helyzetfelismerése, azaz egész egyénisége.
- A gyermekcsoportokat a Fertő-partra jellemző virágnevekkel, szimbólumokkal jelöljük.
- A heterogén csoportnál előnyös- az életkori sajátosságok miatt- a törvényben előírt minimális létszám megtartása, hiszen az óvodapedagógustól nagyobb figyelem megosztást, differenciálási képességet, toleranciát, rugalmasságot követel. Ezt az elvet érvényesítjük a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése esetében is.
- Óvodánkban a nyár folyamán a csoportok összevontan működnek.

„A kisgyerekekkel mindent elérhetünk személyes példa és tett által.”

(Brunsztvík Teréz)

2. A program célfejezete

2.1. Alapvető célok

Az óvodások nyugodt, élmény gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése, a magasabb rendű érzelmek kibontakoztatásával, az életkor és egyéni sajátosságok figyelembevételével.

A gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalkotása.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával esélyegyenlőségük biztosítása.

A migráns családok gyermekeinek interkulturális nevelése.

A sokoldalú képességfejlesztés segítségével a személyiség fejlődésének biztosítása elősegítése.

A gyermekek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítása.

2.2. Általános nevelési feladatok

Az óvodások testi, lelki, szellemi szükségleteinek kielégítése az erkölcsi-szociális, az esztétikai, és az intellektuális érzelmek differenciálódásának segítségével.

Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés feladatai:

Az érzelmi biztonságot nyújtó, bizalmas, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt, családi légkör megteremtése.

Olyan óvodai élet megszervezése, melyben sok a közös élmény, a közös tevékenység. A közös együttlétek, közösen végzett munka öröme a szimbólumok, jelek olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek meg, mint az

együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, őszinteség, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, önzetlenség, igazságosság, igazmondás.

A mindennapi testi-lelki edzés lehetősége fejlessze a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességének fejlődését, testi harmóniájának kialakítását.

A gyermek - gyermek, a felnőtt- gyermek viszonyában megmutatkozó pozitív érzelmi töltés segítse a konstruktív együttműködő, társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önértékelést és önértekelést. A gyermek képes legyen a környezetében lévő emberi kapcsolatokban megkülönböztetni a jót és rosszat.

Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősítése segítse a barátkozást, hogy minden gyermek megtalálhassa helyét, szerepét a csoportban.

Az óvodapedagógus tegyen meg mindent annak érdekében, hogy a gyermekek önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére igényt érezzenek.

A szociális érzékenység kialakulása segítse a *különbözőségek* elfogadását.

Az esztétikai érzelmek kialakításának feladata:

Az egyéni igényeket is figyelembe vevő esztétikus, higiénikus gondozás elősegítése, az esztétikus megjelenés igényének fokozatos kialakítása.

Harmonikus, összerendezett mozgás indirekt gyakorlása segítse elő az esztétikus, szép mozdulatok kialakulását.

Az egészséges, esztétikus környezet biztosítása segítse a szépérzék kialakulását.

Az ízlésformálás jelenjen meg az óvoda minden napjaiban, a természetben, tárgyi-emberi környezetben egyaránt;

Művészeti tevékenységekben biztosítsunk rácsodálkozási élményeket, hogy a gyermekekben az élménybefogadó képesség erősödjön.

A gyermekek legyenek képesek a tárgyi, emberi környezetben észrevenni a

szépet és a csúnyát;

Az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek esztétikai ítéletének.

Az anyanyelvi nevelés és intellektuális érzelmek alakításának feladatai:

Az intellektuális érzelmek megjelenése segítse az érdeklődés felkeltését a gyermek tanulási vágyának kialakulását, a szűkebb-tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását;

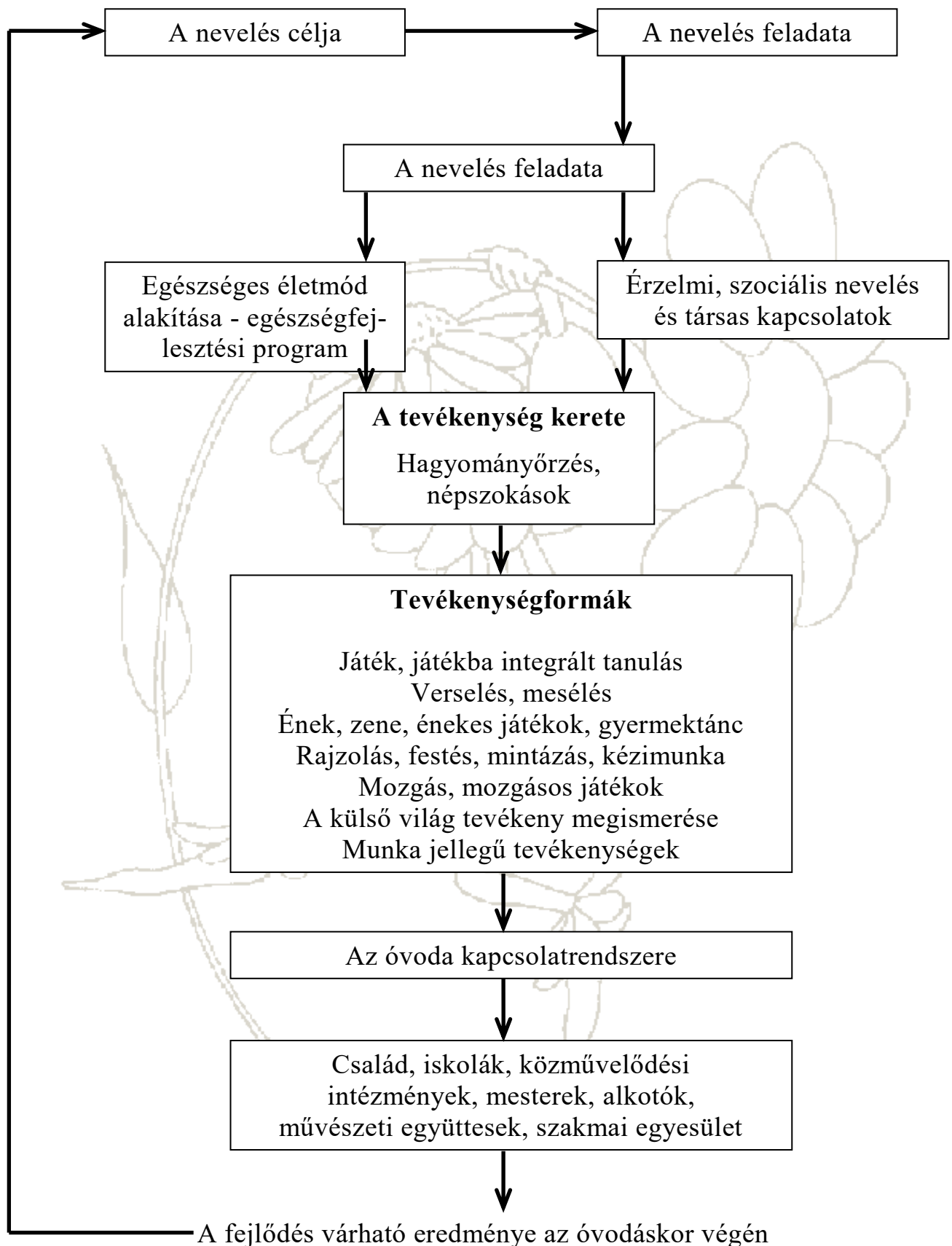
A gyermekek kíváncsisága, utánpótlási kedve fejlessze a pszichikus funkciókat: az érzékelést, észlelést, emlékezetet, képzeletet, gondolkodást, - különös tekintettel a kreativitás képességének megerősítésére.

A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejlessze az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, ismeretek emlékezetben tartását;

A meghitt beszélgetések erősítsék meg a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét és a gazdag nonverbális képességek megjelenését.

Az érzelmi alapigények biztosítása - a biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet - segítse a gyermekeket abban, hogy érzéseiket, gondolataikat szóban, mozgással vagy kép eszközökkel szabadon kifejezhessék.

2. 3. A program rendszerábrája

3. A nevelés kerete

3.1. Az egészséges életmód alakítása- egészségfejlesztési program

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életvitel - igényének alakítása, testi, lelki fejlődésük elősegítése.

Feladatok:

- A gyermekek gondozása, testi, lelki szükségletük, mozgásigényük kielégítése
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- A rendszeres testmozgás igényének felkeltése, a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- Az egészséges életmód, testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- Az energia-víz takarékosagra lássanak mintát. A pazarló-takarékos fogalom pár megismerése
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Tapasztalatszerzés természetes anyagok felhasználásának lehetőségeiről
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, esztétikus környezet megteremtése.
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal

együttműködve- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése:

Feladatunk az óvodai felvétel után minden gyermekről anamnézis készítése, amellyel elindítjuk az ismerkedés folyamatát. Elsősorban a gyermekek testi szükségleteinek feltárására helyezzük a hangsúlyt, mert ezek kielégítése alapozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenység végzéséhez szükséges. A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermekeknél más, ezek feltárását megfigyeléssel, testsúly, testmagasság, láb, kéz stb. összehasonlító mérésekkel végezzük az egyéni sajátosságok feltárása érdekében.

A gyermekek attól fogadják el a gondoskodást, akik őszintén, megértő módon közelednek hozzájuk, ezért törekednünk kell a meghitt viszony kialakítására, megismerni a gyermekek igényeit, családból hozott szokásait.

Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítjuk. A beszoktatás ideje alatt a dajkák bevonásával, minden gyermekkel együtt végezzük a teendőket, hogy megtanulhassák a fogásokat, testápolási szokások helyes sorrendjét.

A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás, mely az elhasznált energiát pótolja és a további testépítést biztosítja. A napközis gyermekek a napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük háromnegyed részét az óvodában kapják. Ezért figyelemmel kísérjük az étrendet, hogy kellően változatos, és megfelelő tápanyag összetételű legyen. Az ételeket Fertődi gyermekkonyháról kapjuk, tízórait, uzsonnát és ebédet. A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. A kezdeti étvágytalanságot, válogatást kellő toleranciával fogadjuk, később ösztönözzük, de nem kényszerítjük a gyermekeket az ételek elfogyasztására. Biztosítjuk, hogy a nap bármely szakában ihassanak.

Egészséges táplálkozás

Alapelvek:

Az egészségfejlesztési program az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkezés otthoni kiegészítését szolgálja.

Az óvodás gyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi- szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Az óvodai étkeztetés napjainkban- minden igyekezet ellenére-sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nem csak anyagiakon(élelmezési normán), de szemléleten (étrend összeállítás), óvodapedagógusi, szolgáltatói leleményes-ségen és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik. A gyermekek speciális étkezését (ételallergiák) is figyelembe kell venni.

A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Az alapélelmiszer csoportok között a következőket tartjuk számon:

1. kenyér, pékáru, tészta féle, rizs
2. gyümölcs, zöldség
3. hús, hal, tojás
4. tej és tejtermékek
5. olaj, margarin, vaj, zsír

Az óvoda és az óvodapedagógus feladatai a helyzet javításáért:

- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja. Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja. Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágásra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosít. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően a kanál, villa, kés helyes használatával ismerteti meg a gyermekeket. Fokozottan

ügyel a táplálék érzékeny gyermekek diétájára.

- Szervezzenek a szülőkkel, civil szervezettel, támogatókkal közösen egy-két gyümölcs-és zöldségnapot.
- Adjanak tanácsot, szervezzenek találkozót szakemberrel pl. (védőnő) hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki. A családi étkezés során kerüljék a haszontalan ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat. Töröljék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólafélét, a keksz, a ropit és a chipset. Szerepeljen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék és annál több alacsony zsírtartalmú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi (bőr nélkül), barna kenyér.
- A napirend keretében ismertessék meg az óvodapedagógusok a gyermekeket új ízekkel, eddig ismeretlen étel-és italféleségekkel. Tegyék az étkezést örömtelivé, teremtsenek jó hangulatot az ételek elfogyasztásához.
- Teremtsenek alkalmat arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta készítés, tízórai összeállítás stb.)
- A tevékenységek során kerüljön lebonyolításra az egészséges táplálkozást népszerűsítő foglalkozás, melynek alapja az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatása. A gyermekek zöldséges üzletet, esetleg kerteket látogatnak meg, ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során. Mindezeket versekkel, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóbbá az óvodapedagógusok
- A tejtermékekkel kapcsolatos tapasztalatszerzést is tartanak az óvodapedagógusok, a boltban kapható valamennyi tejtermékből vásárolnak a gyermekekkel együtt, amit aztán az óvodában kóstolnak meg illetve fogyasztanak el. Beszélgetnek a tej fogyasztásának fontosságáról, ki-

emelve a csontok és a fogak egészségét.

A testápolás a gyermekek tisztaság igényének kialakítását szolgálja. Ezen a téren is nagy különbségek mutatkoznak a gyerekek között.

Az óvodai és családi gondozási szokások összehangolása segít az azonos elvek betartásában. Különös gonddal védjük a gyermekek érzékszerveit. A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC használatához megteremtjük a feltételeket, úgy, hogy a gyerekek fokozatosan önállóan végezhessek ezeket a teendőket.

A környezet védeleméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítására fokozott figyelmet fordítunk

- csapok elzárása
- folyékony szappan használata
- levegő minősége a csoportszobákban
- közvetlen környezetünk tisztán tartása (csoportszoba, udvar)

Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermeket. Próbáljuk meggyőzni a szülőket a többretegű öltöztetés helyességéről, a praktikus, gyermek számára is könnyen kezelhető ruházat előnyéről.

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. A gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg gyakorolhatják a sokféle mozgásfejlesztő eszközökön. Emellett a néhány percre tartó szervezett mozgásos tevékenységek jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését. A napi levegőzés min. 20-30 perc, lehetőség szerint az óvoda udvarán. (Kivétel: -10 C és + 30 C, illetve az esős idő). a rövid ideig tartó , szervezett csoportos séták is hozzájárulnak a gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséhez.

A gyermekek eltérő alvási igényének egy részét az óvoda elégíti ki. Biztosítanunk kell a nyugodt pihenés feltételeit: tiszta levegőt alapos szellőztetéssel, csendet, bizonyos bezártságot. Fontos az alvás előtti mese, altató dúdolása. A gyermekeknek különböző az alvási igénye. Egy órán át tartó nyugodt pihenés

után lehetővé tesszük, hogy a nem alvó gyermekek felkelhessenek, és csendes tevékenységet folytathassanak. A nem alvó 5-6-7- éves gyermekek ezért külön csoportszobában pihennek, így felkeléskor nem zavarják a még alvó társaikat. A gyermeklétszám tükrében egy (összevont) illetve több csoportban szervezhető a pihenés.

A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozzuk, amíg szülei meg nem érkeznek (magas láz, hányás, hasmenés, erős köhögés stb.). A fertőzések terjedését gyakori szellőztetéssel edzéssel, megfelelő öltözködéssel igyekszünk gátolni.

A 3-4 éves gyerekeknél előfordul a bevizelés. Ennek oka általában pszichés eredetű, ezért a leszoktató eljárások zömmel eredménytelenek. Óvjuk a gyermeket a megszégyenítéstől, próbáljuk feltárni az okát és megértéssel kezelni.

Óvodánkban 2004 óta használunk sósobát, melyet 2019-ben felújítottunk. Az esztétikusan elhelyezett parajdi sókövek, és somokozó segítik a levegő tisztítását és biztosítja a sós levegőt és a megfelelő páratartalmat, mely a légúti betegségek megelőzésére illetve kezelésére szolgál. Kiscsoportos foglalkoztatás keretében időközönként 20-30 percet töltenek a só szobában a gyerekek, ahol szabad játékra, rajzolásra, mesélésre is biztosítottak a feltételek.

Mindennapos testnevelés, testmozgás:

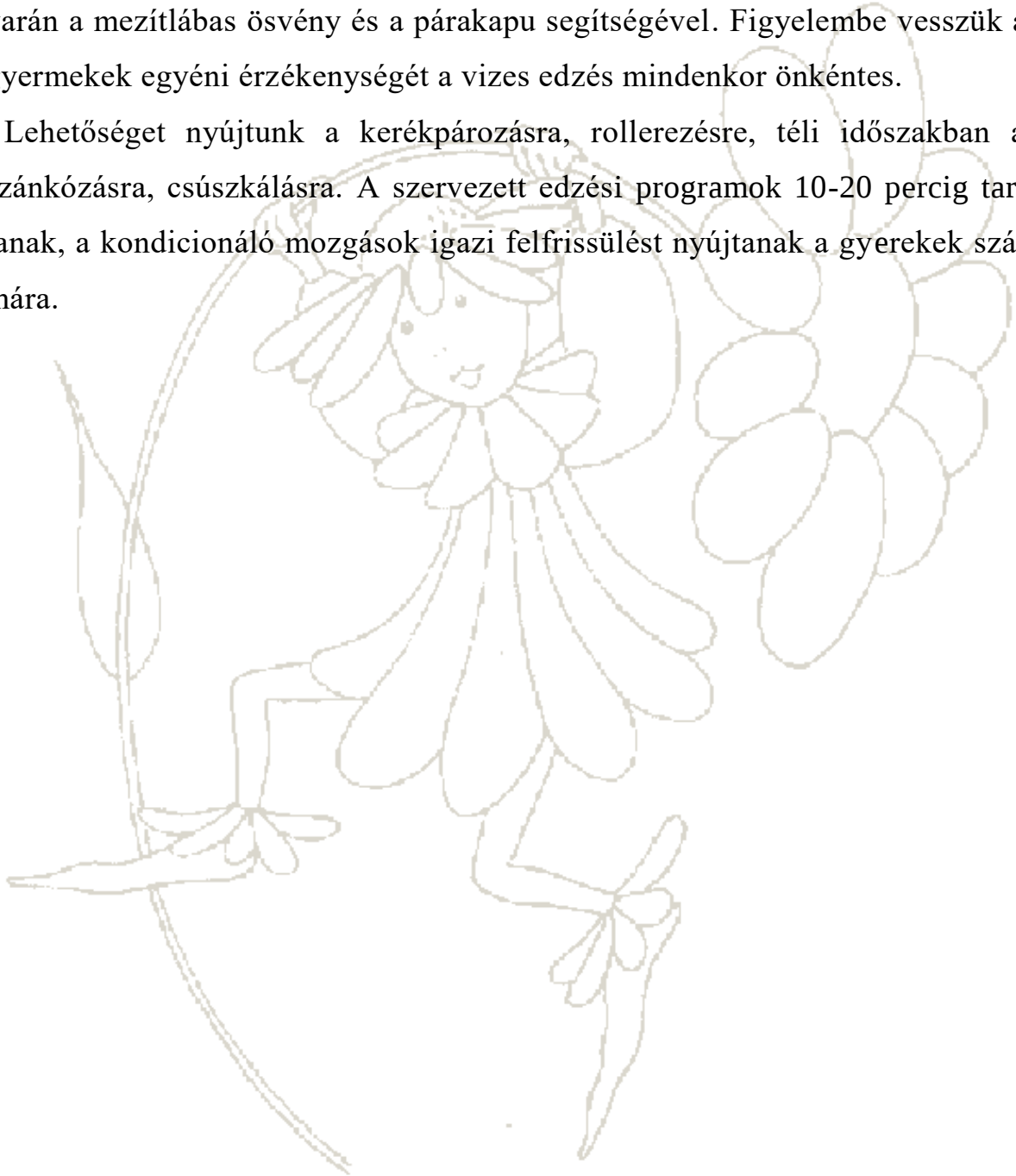
A 4-5 éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. Szervezett keretek között végzett prevenciós boltozatot erősítő, fejlesztő lábtornával a lúdtalpas gyermek lábtartása javítható. A sajátos nevelési igényű gyermekek számára szakemberek tematikája alapján törekszünk az egyensúlyozó mozgásformák fejlesztésére.

A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, ha mindennap

edzési lehetőségük van. Erre legtöbb alkalmat a szabadban tartózkodás biztosít, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. Mozgásszükségletük kiélégítése érdekében gyakran szervezünk mozgásos percek a tornaszobánkban.

A gyerekek a víz edző hatását is megérezhetik, jó idő esetén, az óvoda udvarán a mezítlábas ösvény és a párapu segítségével. Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni érzékenységét a vizes edzés mindenkor önkéntes.

Lehetőséget nyújtunk a kerékpározásra, rollerezésre, téli időszakban a szánkózásra, csúszkálásra. A szervezett edzési programok 10-20 percig tartanak, a kondicionáló mozgások igazi felfrissülést nyújtanak a gyerekek számára.

A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. Tárgyi környezetünk megfelel az egészségügyi előírásoknak, esztétikusak és jó alapot adnak az óvodai nevelőmunkánkhoz. Az óvoda legfontosabb fejlesztési tere az óvodai udvar. Zárt udvarunkon van füves, betonos rész, homokozó, árnyékos és napos játszó rész. Mozgásfejlesztő eszközeink különböző típusú mozgásukhoz adnak lehetőséget, továbbá lehetőség nyílik énekes játékok játszására, labdás játékok gyakorlására, agyagozásra, bábozásra, rajzolásra és festésre.

Az óvoda épületét a nevelési feladatok megvalósításának figyelembevételével rendeztük be. A több funkciót betöltő csoportszobáink alkalmasak a szabad játékokra, a tevékenységek végzésére, az étkeztetésre és a pihenésre, alvásra. Próbáljuk barátságossá, otthonossá, esztétikussá tenni a gyermekek jó közérzetének biztosítása érdekében. Csoportszobáinkban többféle játéktevékenységhez elkülönített részeket alakítottunk ki, ezek mellett megtalálható mesesarok, a „kincses-sarok”, ahová a séták folyamán gyűjtött dolgokat tesszük. A természetes világítás felhasználása céljából ablakainkat szabadon hagyjuk, függönyeink fényáteresztőek. Erős napsütés ellen a csoportszobákat redőnnyel és sötétítő függönnyel védjük. Mozgásos tevékenységeinket mindig nyitott ablaknál végezzük.

Mivel öltözőnk egyúttal folyosó is, - a két korcsoport közös öltözője -, ezért fontos a csoportonkénti öltözködések összehangolása. Minden csoportnak külön része, minden, gyermeknek külön ruha és cipőtartó polca és kosara van. A szülők részére hirdetőtáblát alakítottunk ki, amelyek közlik az aktuális programokat, a csoportok nevelési - fejlesztési elképzeléseit, eredményeit.

A mosdó szintén közös a csoportok számára, használata szintén összehangolást igényel. Megfelelő méretű eszközök segítik a gyermekek szükségleteinek kielégítését. Minden gyermeknek külön, jellel ellátott helyen található a

törülközője, fésűje, elkülönítve a fogmosó felszerelése.

Ovi- galériánk két részből áll. A bejárat mellett lévő polcon található állandó kiállításunk, mely a régmúlt használati tárgyaiból (vasaló, poharak, kancsók, rokka, hímzett terítők stb.) került megrendezésre, jól illeszkedve programunk hagyomány-ápolásához. A másik rész az ideiglenes kiállítás az aula egyik polcán, minden évben egyszer kerül megrendezésre érdekességekből, műalkotásokból, gyűjteményekből. A gyermekek olyan tárgyakkal, alkotásokkal ismerkedhetnek meg, amelyek a gyönyörködést, rácsodálkozást egyaránt szolgálják.

Személyi higiéné

Az óvodapedagógus feladatai

Tisztálkodás

A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére: megismerteti a tisztálkodási folyamatot: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal. A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül a test tisztántartásán értjük: a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, köröm ápolását, a ruházat higiéniját (mosás, tárolás) illetve a közvetlen környezetünk tisztántartását.

A megvalósításban fejlettség szerint segítséget nyújt, fokozatosan alakítja ki az önállóságot.

Öltözködés

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésre, a ruhák saját polcon való elhelyezésére. A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és a tevékenységek között. Fokozatosan alakítja ki az önállóságot. a szülőkkel való kapcsolattartás során

javaslatot tesz a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására. Pl.: műszálas anyagok kerülése, váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő cipők biztosítása.

Pihenés

Ebéd után a csoportok szükségleteinek megfelelően biztosítja a nyugodt pihenés feltételeit, ellenőrzi a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését. A gyermekek elalvását, pihenését segíti a biztonságot adó szokásrendszerrel: mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal. A pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja. Az ágyneműről és annak tisztántartásáról a szülő gondoskodik, általában havonta illetve a gyermek megbetegedése alkalmával.

Egészséges, tiszta, biztonságos környezet megteremtése, higiéniai szabályok kialakítása.

Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. (Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés és a higiéniai szabályok betartatása a gyermekekkel.)

A balesetveszély elkerülése érdekében az óvodapedagógus a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét, különösen az udvari játékoknál. Felhívja a figyelmet a játékeszközök helyes használatára, séta során a biztonságos közlekedés szabályaira. kirándulásra szülői segítséget kérhet.

Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése, a túlzott számítógép - televízió használatának visszaszorítása:

Alapelvek:

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. az óvoda fel-

nőtt dolgozói modellt jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermekek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Tehát az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermekeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

- szabad beszélgetések
- mesélés

A dohányzást megelőző magatartásra nevelésnek is egyik eszköze az olyan mese, amely az állatvilághoz, a növények életéhez vagy a gyermeki élethez kapcsolja a nem-dohányzó magatartás szépségeit. Olyan mesékről lehet szó, amelyekben a helyes magatartás „pozitív” élményei jelennek meg.

Törekednünk kell egy, a gyermek személyiségét károsan befolyásolható tevékenységforma, nevezetesen a túlzott számítógép illetve televízió használat visszaszorítására. A gyermekek jelzéseiből tudjuk, hogy ez sajnos, a mi óvodásainkra is jellemző.

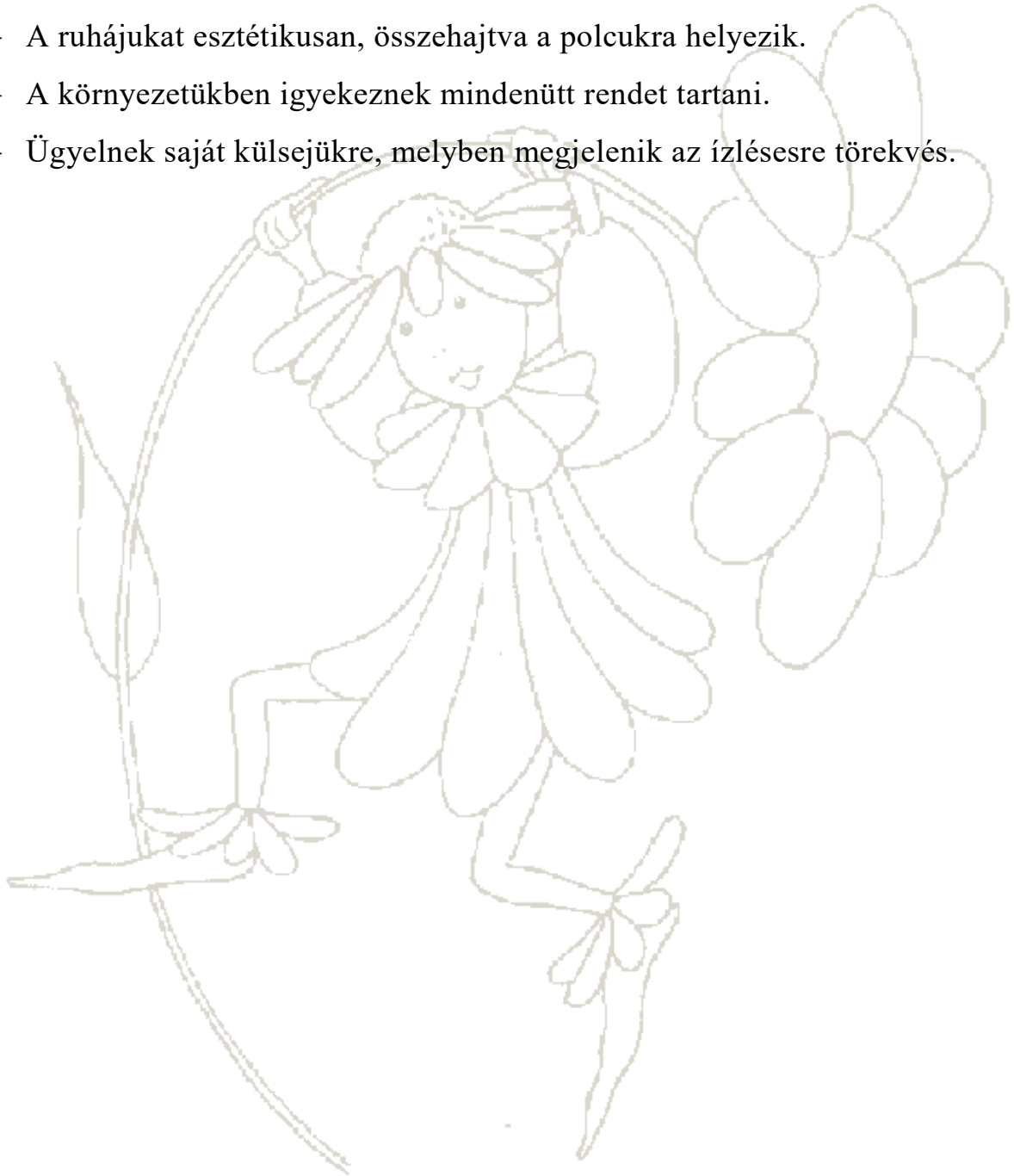
Fontos szerepe van itt az óvodapedagógusnak a szülők meggyőzésében, a gyermekekkel e témában folytatott szabad beszélgetések során.

E témában szakember segítségét is igénybe kívánjuk venni. (előadás/ok szervezése.)

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- A testápolási szokásoknak megfelelően gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltnek vizet a kancsóból.

- Készség szinten használják a kanalat, villát, kést.
- Esztétikusan terítenek, higiénikusan, kulturáltan étkeznek.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznak.
- A ruhájukat ki-begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcukra helyezik.
- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- Ügyelnek saját külsejükre, melyben megjelenik az ízlésesre törekvés.

3.2. Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Célja: A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normáinak tiszteletben tartásával. Lehetőség biztosítása arra, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit, nevelje a gyermeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.

Feladatok:

- Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- A gyermek - gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartóképességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását és engedjen teret önkifejező törekvéseinek.
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs légkör vegye körül! Családias légkörben kialakul a gyermekek érzelmi kötődése társaihoz, felnőttekhez egyaránt. Ez olyan alaphangulatot ad, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékra ösztönöz.

A gyermek életterét úgy tervezzük meg, hogy otthonos, barátságos legyen; lehetőséget adunk arra, hogy a gyerekek ötletei, elképzelései is érvényesülhessenek. Szabadon mozoghatnak a csoportszobában, mosdóban, ezzel is fokozzuk az otthonosság érzését.

Csoportjainkban hagyománynak számít a születésnapok ünneplése, amely mélyíti a gyerekek összetartozásának érzését.

Nagyfokú körültekintést, gyöngédséget, megértést, türelmet kíván a 3-4 éves gyermek befogadása. A közösségbe történő beilleszkedéskor figyelembe vesszük a gyermek és a szülő kívánságát, betartjuk a fokozatosság elvét. Lehetőséget nyújtunk arra, hogy a gyermek a szülővel együtt ismerkedjen az óvodával, elhozhatják azokat a tárgyaikat, amelyekhez ragaszkodnak a gyerekek.

Az ismerkedés ideje alatta gyerekekkel együtt játszunk, mesével, ölbeli énekes játékokkal, mondókával kedveskedünk nekik. Megmutatjuk a testápoláshoz szükséges és az étkezéshez használatos tárgyak helyes használatát. Különös szeretettel bánunk az új gyermekkel a délutáni pihenéskor is.

A gyerekeknek lehetőséget nyújtunk arra, hogy érdeklődésüknek megfelelő játékot válasszanak. A közös játék, a közös élmények az óvodáskor végéig biztosítják a gyermekek együttműködését, amikor formálódik egymáshoz való viszonyuk. Az érdektelen gyerekekre különösen odafigyelünk, mielőbb feltárjuk annak okát, mert befolyásolását csak így tudjuk elindítani.

Lehetőséget adunk a gyermekeknek arra, hogy amikor csak kedvük tartja,

érdeklődésüknek megfelelő tevékenységet válasszanak. Ezekben a tevékenységekben megélhessék az önállóságukat, amely belülről táplálkozó kedvet és motivációs állapotot hozhat létre. Ugyanakkor lehetőséget adnak a közös játékra, alkotásra, mozgásra, élményre.

Így a csoportban, egy időben egymástól függetlenül különböző tevékenységek – egyénileg és csoportosan is – szerveződhetnek.

Szinte minden nap szervezünk közös játékokat, sétákat, programokat. Ilyenkor lehetőség nyílik a más csoportba járó testvérek, barátok találkozására. A nagyobb gyerekek (5.-6-7 évesek) szívesen segítenek a kiscsoportosoknak, játszanak velük, szeretettel veszik körül őket. Készíthetnek kisebb ajándékokat a kicsiknek, mesével, verssel, énekes játékokkal kedveskednek nekik.

Az óvodások és iskolások közti kapcsolatot tervszerűen ápoljuk és kihasználjuk a véletlen találkozásokat is.

A gyermek- gyermek, a felnőtt- gyermek pozitív érzelmű töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése

A gyermek pozitív kapcsolata csak úgy alakul ki, ha jól érzi magát a csoportban. Bizalma, biztonsága kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt közössége, gyermekközössége. Ebben kiemelkedő szerep a miénk, irányítója, s egyben társa is vagyunk a gyermeknek. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, határokkal együtt. Ezeket a határokat úgy szabjuk meg, hogy az adott korosztály meg tudja felelni az elvárásoknak. A nevelésünk akkor hatékony, ha az egész csoport előtt álló feladatok minden gyermek számára érthetővé, vonzóvá tesszük, figyelembe véve az egyéni sajátosságokat.

A bátorító nevelés pszichológiáját alapul véve minden kapcsolatban alkalmazzuk az alábbi elveket, melyeket a szülők számára is érthetővé, alkalmazhatóvá igyekszünk tenni.

A felnőtt - gyermek kapcsolatában a következő elvek jelenjenek meg:

- A felnőtt próbálja megérteni - elsősorban érzelmileg - gyermekeket.

- Parancsolás helyett igyekezzon kérdezni. (Ezzel elérhető, hogy a gyermekek igénye, akarata, energiája nincs visszafogva, hanem más irányba terelhetővé válik.)
- A gyermekek mágikus képzeletét vonja be a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításában.
- A felnőtt magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.
- A felnőtt a gyermekek tevékenységéhez biztosítson nagy szabadságot a határok pontos megjelölésével. Többszöri "határátlépésnél" vezessen be konzekvenciákat.
- Alakítsa ki a közösségi élet szabályait. Legyen képes nevelési taktikákat váltani, ha egymást követően eredmény teljesnek érzi a befolyásolást.
- A felnőtt segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy a kis csoportosulásokat, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.
- A felnőtt nevelje a gyermekek érzésvilágát a kialakult konfliktusok feldolgozása során. A konfliktust feloldó megbeszéléseket kellő figyelemmel, kivárással hallgassa meg, hogy véleményt tudjon mondani a történetekről úgy, hogy a gyermekek felelősségérzete erősödjön. Minta adással ösztönözzük a gyermekeket, hogy konfliktusaikat önállóan oldják meg.
- A felnőtt bátorítson minden gyermeket, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakuljon. A bátortalan gyermekek nevelésekor a felnőtt minél többször örüljön a legkisebb elmozdulásnak, fejlődésnek.
- Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet agresszivitásán keresztül. A negatív viselkedési módot szándékosan mellőzni szükséges.
- A felnőtt - gyermek kommunikációjában világos, egyértelmű, konstruktív megfogalmazás jelenjen meg, a kívánság megnevezésével, az ok kiemelésével. A kapcsolatok erősítését szolgálja beszélő partner megbecsülése, megértése, a kompromisszumkeresés. Mellőzendő a megbántás, hibáztatás, kritizálás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás. (A személyes

perceket biztosítsa az óvónő minden gyermeknek, hogy a kapcsolatfelvevő képességüket megerősítse. Ezekben a beszélgetésekben a mások és a saját érzésfogadása és meg megfogalmazása is kapjon hangot)

- A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőtt példája, bátorítása, türelme, bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észre véteti és a sikertelenséget segít elviselni.
- Tilalom helyett a felnőttek adjanak választási lehetőséget a gyermekeknek, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és képessé váljanak a változásra. A felnőtt örömeivel jelezze dicséretét, s csak félelemkeltés nélkül jelölje meg a veszélyeket, problémákat
- A felnőtt használja fel a humort a szeretetkapcsolat kialakításához. A humor a feszültséget feloldja, a görcsösséget megszünteti.

Ezeket az elveket az óvoda minden dolgozójával értelmezzük és nyilvánosságra hozzuk, kihelyezzük a folyosón elhelyezett táblára.

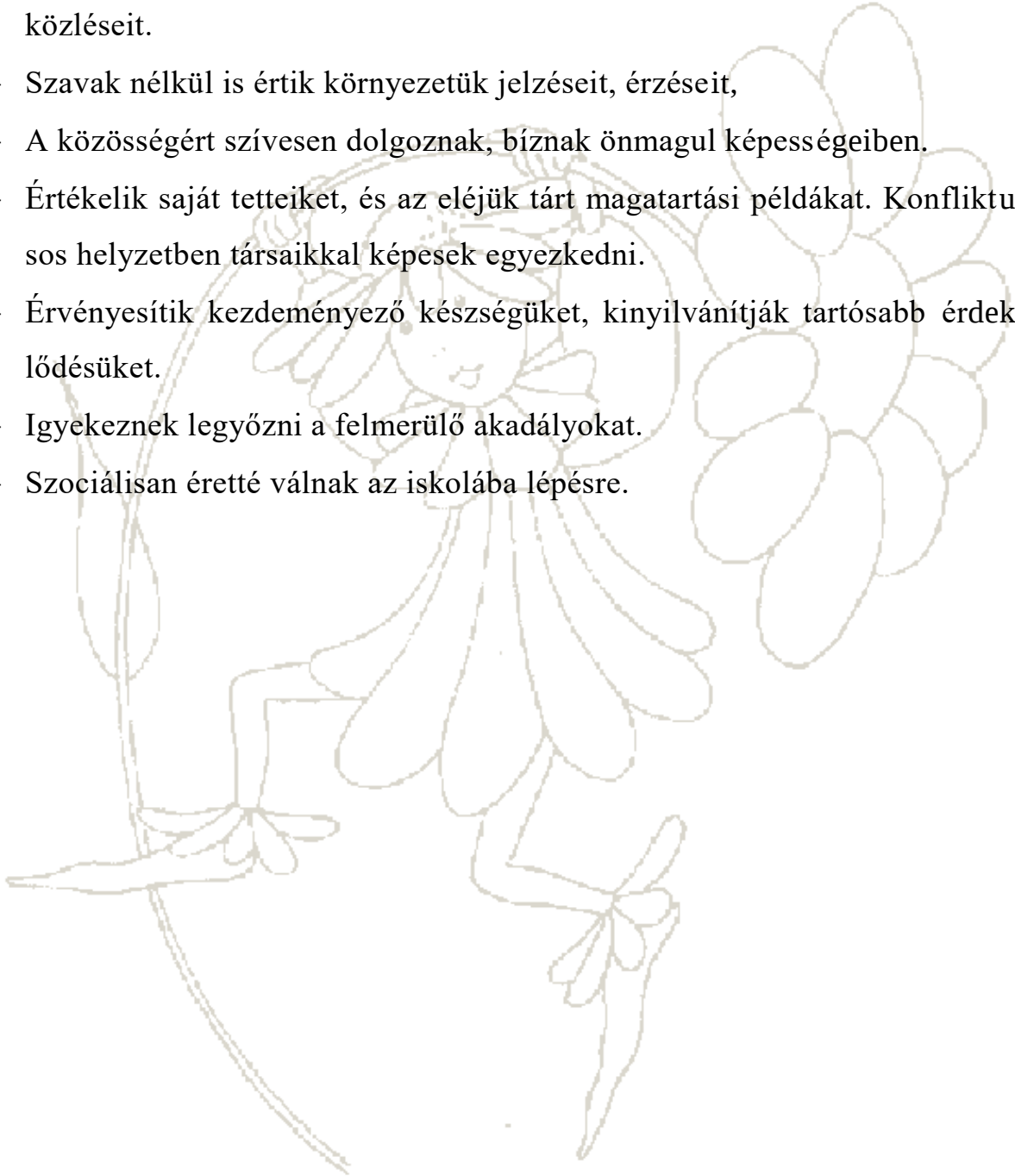
Nevelésünkben törekszünk a célirányosságra, elemezzük, vizsgáljuk a gyermekek társas kapcsolatát, viselkedését. Egyéni jellemzők kimutatásához játékos eszközöket használunk.(születésnap tábla, magasságot mutató tábla stb.)

A fejlődés eredmény az óvodáskor végén

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben nyilvánosságra hozzák.
- A gyermekeknek igényévé válik a viselkedés és helyes cselekvés szokás-szabályainak betartása.
- Egymást figyelmeztetik a szabályok megszegése esetén.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak,.együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt, ha az óvodán kívül találkoznak, szere-

tettel köszöntik egymást. -

- A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják igényükké vált a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezik. Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit,
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Értékelik saját tetteiket, és az eléjük tárt magatartási példákat. Konfliktusos helyzetben társaikkal képesek egyezkedni.
- Érvényesítik kezdeményező készségüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

3. 3. A program ajánlott napirendje

Törekszünk a folyamatos napirend kialakítására,- ettől kivételes esetekben eltérünk pl.: gyermek programok alkalmával

Időtartam	Tevékenység
6.30-12	Összevont gyülekezés, szabad játék Testápolási teendők Tízórai Tervezett tevékenységek Játék a szabadban
12- 15	Ebéd Testápolási teendők, készülődés a pihenéshez Pihenés, alvás mesével, altatóval Testápolási tevékenységek Uzsonna
15-16.30	Szabad játék a csoportszobában vagy az udvaron, egyéni fejlesztés

Napirendünket a stabilitást megtartva, rugalmasan kezeljük.

*"A hagyomány minden embernek vissza-
adja önmagát"* (Hamvai)

4. A program tevékenységkerete

4. 1. *Hagyományőrzés, népszokások*

E program értelmében feladatunknak tekintjük a népi kultúra ápolását, a hagyományőrzést. Be kell építenünk a kisgyermeknevelésbe mindazon értékeket, amelyeket a környezet megőrzött, illetve a folklór az óvodások számára megőrzésre érdemesnek. Olyan miliót kell teremtenünk, amelyben az óvodába lépés első pillanatában a nevelés szerves részeként van jelen a hagyományápolás. Így a modern világgal ötvöződve tovább él népünk gyökere, s a mai gyermekek is megismerhetik szépségét, értékét.

Az óvodában ünnepelhető jeles napok időrendi sorrendben

Az őszi jeles napjai:

Mihály nap (szept. 29.)

Szüret (szept.-től)

Márton nap (nov11.)

A tél jeles napjai:

Advent (nov. 30. utáni első vasárnaptól a vasárnapig)

Mikulás (december 6.)

Karácsony (dec.24-25-26.)

Farsang (Vízkeresztől hamvazószerdáig) Kiszézés

A tavasz jeles napjai:

Húsvét

Május elseje

Pünkösöd (Húsvét utáni 50. nap)

A néphagyományörzés ajánlott tartalmai

Minden jeles napot egy hosszabb előkészület vezessen be, amelyhez az óvodapedagógus a gyermekek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan biztosítson változatos tevékenységet. Az óvodapedagógus a hagyományápolás tartalmát minden esetben a helyi tradícióknak megfelelően variálja.

A hagyományok ápolása közben történő együttjátzás, együttmunkálkodás, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Az ünnep legyen vidám hangulatú, felszabadult együttjátzás.

Mihály nap (szept. 29.)

A (2,5)-3-4 évesek figyeljék meg a felnőttek betakarító munkáját, Őszi tevékenységét. Tapasztalják meg a természet változását, feküdjenek az avarba, gyűjtsenek terméseket. Figyeljék meg, hogyan történik tárolásuk, mit készít belőle az óvodapedagógus a Mihály-napi előkészület során. Hallgasanak állatokról szóló népmeséket, mondókákat.

A 4-5 évesek kalendáriumon kövessék a jeles napokat, figyeljék meg igazak-e a népi jóslások. Gyűjtsék a természet kincseit, díszítsék velük csoportszobájukat. Az összegyűjtött termésekből végezzenek befőzést az óvodapedagógus segítségével. Segítséggel készítsenek ehető termésbábokat. Morzsoljanak kukoricát. Tanuljanak névcsúfolókat, vásári kikiáltó rigmust. Készítsenek vásárfiákat, egyszerűbb népi játékszereket. Ismerkedjenek meg népi hangszerekkel, népzenevel.

Az 5-6-7-(8) évesek készítsenek népi kalendáriumot, figyeljék meg igazak-e a népi jóslások. Ismerkedjenek meg néhány találós kérdéssel, közmondással, vásárról szóló mesével, verssel, dallal.

Készítsenek kompótot, lekvárt az összegyűjtött gyümölcsökből. Végezzenek őszi munkát az udvaron,

Segítséggel rendezzék be a vásár színhelyét, árulják portékáikat. Népzenere táncoljanak egyszerűbb lépésekkel, forgásokkal. Játsszanak énekes népi játé-

kokat, ismerjenek meg néhány ügyességi és sportjátékot (pl. Kakasviadal, zsákban futás).

Szüret

(2,5)- 3-4 évesek: Hallgassanak éneket, mondókát almáról, szőlőről, szüret-ről. Kedvük szerint vegyenek részt a szüreten, a mulatságon. Szemezzék a szőlőt, kóstolják a mustot.

4-5 évesek: Ismerjenek meg egyszerűbb, énekes játékokat, gyűjtsék, válogassák az őszi gyümölcsöket. Vegyenek részt a szüret előkészületein, süssenek pogácsát. Kedvük szerint vegyenek részt a szüreten: játszanak népi játékot, préseljenek mustot, táncoljanak népzenere.

5-6-7- (8) évesek: Szervezzenek szüreti mulatságot az óvodapedagógus segítségével. Süssenek pogácsát. Tudjanak verset, dalt, mondókát a szőlőről. Legyenek aktív részesei a mulatságnak: táncoljanak, énekeljenek, játszanak szüreti népi játékot, szemezzék, préseljék a szőlőt. Készítsenek termésekből egyszerű hangszereket (dióhéj-pengető, csutka muzsika).

Advent, Borbála nap, Mikulás. Luca nap, Karácsony

(2,5)-3-4 évesek: Ismerkedjenek az advent jelképeivel: koszorú, naptár. A naptár alapján minden nap készüljenek egyszerűbb feladatokkal a karácsonyra. A Mikulást és a karácsonyt várva tudjanak rövid dalokat, mondókákat vagy verseket. Készítsenek egyszerű fenyődíszeket, ajándékot szüleiknek. Figyeljék a Katalin és Borbála napján vízbe tett cseresznyeágot, az ültetett Luca-búzákat, Ismerkedjenek a karácsonyi népszokásokkal.

4-5 évesek: Segítsenek az adventi koszorú és naptár elkészítésében, Kísérjék figyelemmel, hogy mik a napi feladatok. Tegyenek vízbe cseresznyeágot, ültessenek Luca búzákat, fényszeressenek almát, süssenek mézeskalácsot, készítsenek fenyődíszet nehezebb technikával. Luca napján „kötöljenek” a másik csoportokban. Mikulás és karácsony előtt tanuljanak dalt, verset, mondókát. Egyenek almát, mézes diót, gyűjtsák meg a gyertyát.

5-6-7-(8) évesek, önállóan, de az óvodapedagógus irányításával készítsenek

adventi naptárat és koszorút. A megbeszélte feladatokból bontsanak ki egyet naponta és oldják meg a kijelölt feladatokat.

Tanuljanak verset, éneket, Mikulásra és Karácsonyra. Figyeljék az időjárást, bevált-e a Katalin napi jóslat? Süssenek mézeskalácsot, készítsenek asztaldíszet. Készüljenek a karácsonyi pásztorjátékra.

Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig)

Télbúcsúztató népszokások

(2,5)-3-4 évesek: Egyszerű technikával díszítsenek papíralarcot, öltözzenek jelmezbe, ha kedvük van, táncoljanak, utánozzák az óvodapedagógus táncos mozdulatait.

4-5 évesek: Díszítsenek farsangi álarcot, gyűjtsenek zsákbamacskához tárgyakat. Vegyenek részt farsangi játékokban, tanuljanak egyszerű dalokat és mondókákat. Hallgassanak tréfás mesét, verset. Vegyenek részt a kisébáb készítésében

5-6-7-(8) évesek: Tanuljanak farsangi dalt, bálba hívogató mondókát. Segítsenek jelmezük, maszkjuk elkészítésében. Vegyenek részt a zsákbamacska kihúzásában, hívogassák társaikat a mulatságba. Vegyenek részt a táncban, ügyességi játékokban, a csoportszoba átrendezésében díszítésében. Készítsenek kisébábot, a kisebbekkel együtt égessék el, téltemetés, a tavaszvárás hagyományaként.

Március 15.

Március tizenötödike legyen a magyar jelképeink, szimbólumaink megismertetésének a napja, amikor is Kossuth - nótákat énekelünk, korabeli képeket nézegetünk huszárokról, katonákról és az akkori öltözködés szokásairól.

Az 5-6 -7-(8) éves gyermekek a kisebb óvodásoknak kokárdát készítenek.

Húsvét

(2,5)-3-4 évesek: Tanuljanak locsolóverset, berzseljenek tojást az óvodapedagógus segítségével. Locsolkodjanak és vegyenek részt a tojás-játékokban. Tegyenek nagy sétát az óvoda környékén.

4-5 évesek: Tegyenek nagyobb sétát a környéken, díszítsenek tojást viaszszal, díszítsék fel csoportszobájukat.

5-6-7-(8) évesek: Díszítsék az ablakot maguk készítette figurákkal, esetleg festéssel. Tegyenek nagy sétát a határban, a tavakhoz. Tanuljanak mondókát, verset a locsoláshoz, dalt a komatál-küldéshez. A fiúk locsolják meg a lányokat és az óvoda dolgozóit, a lányok készítsenek hímes tojást a fiúknak berzseléssel vagy karcolással.

Május elseje

(2,5)-3-4 évesek: Az óvodapedagógus és a nagyok által feldíszített fát járják körbe, tavaszi dalokat énekelve.

4-5 évesek: Egyszerűbb díszeket készítenek a májusfára, segítsenek a díszítésben.

5-6-7-(8) évesek: Készítsenek önállóan díszeket a fára, közösen díszítsék fel. A fiúk rendezzenek versengést: ki tud fára mászni, ki éri el a fára aggattott tárgyakat?

Pünkösöd

5-6-7-(8) évesek: Tanuljanak a pünkösdi király-királyné választáshoz énekes játékokat, dalokat, egyszerű tánclépéseket, játszanak népi versengéseket. Népzenere próbálgassák az egyszerű tánclépéseket, esztétikus térformákat.

Az óvodai élet hagyományos ünnepei

- Születésnapok megünneplése csoportonként
- Mikulás
- Népmese napja
- Egészségnap

- Anyák napja, évzáró - igény szerint
- Gyermeknap

Nemzeti ünnepeink:

- Október 23.
- Március 15.
- Május 1.

Zöld óvodai ünnepeink:

- Állatok világnapja (október 4.)
- Takarítási világnap (szeptember 20.)
- Föld világnapja (április 22.)
- Vízvilágnapja (március 22.)
- Madarak és fák napja (május 10.)

Helyi szokásokhoz kapcsolódó programok:

- A fertői kastély megtekintése
- Kirándulás a Fertő-Hanság Nemzeti Parkba
- A Fertőszéplaki Falumúzeum megtekintése
- Peisonia Látogató központ
- Szülőföldünk épített öröksége (templom, liget, kastély, kálváriák, szobrok)

*"A játék út a gyermekek számára
annak a világnak a megismeréséhez,
amelyben élni fognak és amelyet
megváltoztatni hivatottak."*

(M Gorkij)

5. A program tevékenységformái

5.1. Játék, játékba integrált, tevékenységekben megvalósuló tanulás

Célja: A gyermekek személyiség fejlesztése a játékon keresztül. Az átélt tapasztalatainak, vágyainak kibontakoztatása. Annak elősegítése, hogy a gyermekek szimbolikus formában fejtsék ki fantáziájukat, élményeiket, ötleteiket. Nyújtson örömelményt a játék, amely érzelmi színeképüket gazdagítja. Váljon gazdagabbá, sokrétűbbé, gördülékenyebbé, tájékozódó tevékenységgé a játék és a játékba integrált tanulás. A szabad játékot tekintjük a tanulás elsődleges keretének.

Feladatok:

- Játékhoz szükséges feltételek biztosítása a szabad játékban és a játékba integrált tanulás során.
- A gyermekek játékának megfigyelése információ gyűjtés céljából
- A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták és azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságának figyelembevételével
- A játékszerek a gyermekek számára jól elérhető helyen történő tárolása
- A gyermekek beszédképesség-fejlesztése a játékban.
- Az óvodapedagógus játéksegítő módszerei.
- Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

Törekedjünk arra, hogy a nap folyamán sokféle játékot indíthassanak és szervezhessenek a gyerekek. A gyermek döntse el, hogy kivel, milyen eszközzel és milyen játékot játszik. A játékos légkört segítjük új ötletekkel, az időben nyújtott segítséggel, megerősítéssel.

Feszélyezettség nélkül tudjanak játszani önállóan vagy társaikkal. A csoportban annyi szabályt vezetünk be, ami segíti a nyugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, az elképzelések valóra váltását. Meg kell teremtenünk a kezdeményezett játékhoz szükséges témát, eszközöket, a szabályokat és a helyet. Az oldott légkör érdekében humoros kifejezéseket és tréfás szavakat, régi kifejezéseket is használunk.

A különböző típusú játékokhoz szükséges hely biztosítása

A gyermekek közreműködésével olyan állandó (rajzolás, festés, gyurmázás, szövés} és ideiglenes játszóhelyeket alakítunk ki, amelyek könnyen variálhatók, átalakíthatók, játékhoz igazodva. (Elkülönített kuckó, meghitt mesesarok, kincsesláda, stb.) Az időjárás függvényében segítsünk az udvaron játéktevékenységek kibontakoztatását (népi játékok, mozgásos játékok, közlekedési játékok, ügyességi és sportjátékok).

A játékhoz szükséges idő

A játéktevékenység az óvoda kinyitásával elkezdődik. A gyermekek ettől kezdve szabadon választott játékkal játszhatnak, egybefüggően, akár több órán keresztül,

A (2,5)- 3-4 éves gyerekek az étkezés és a tisztálkodás kivételével minden időt a játékra fordíthatnak egyedül, egymás mellett, néha összerendeződve.

Az 5-6-7-(8) éves gyerekek már összeszokott csoportokban játszanak. A csoportok kialakulásához, szerepek elosztásához több időre van szükségük. Ezért figyelemmel kell kísérnünk játékukat, csak akkor ajánlunk mást, ha már a gyerekek játéka felbomlóban van, s azt a körülmények miatt szüksé-

gesnek látjuk.

Az 5-6-7-(8) éves gyermekeknek biztosítsunk több napon keresztül tartó játéket, hogy olyan tulajdonságuk, mint az állhatatosság kialakulhasson,

'Törekednünk kell arra, hogy a gyerekek minél több időt kapjanak az udvari tevékenységekhez.

Kreativitást segítő játékok

A játékokhoz olyan eszközöket kell biztosítanunk, amelyek ízlésesek, praktikusak, sokféle ötlethez, játékfajta-hoz adnak ihletet.

A (2,5)- 3-4 éves gyermekek játékához sok eszközre van szükség. Elsősorban a gyakorló játékhoz, amelyek fejlesztik a pszichikus funkcióját, másodszorban a hagyományos szerepjátékokhoz szükséges kellékek (papás-mamás, orvosos), amelyek ösztönzik a gyermekeket a szerepjátékra.

Fontos szerepük van a csengő-bongó hangszereknek, az egyszerű kellékeknek az esztétikai nevelésben (mese, vers, ének, rajzolás).

A 4-5-6-7-(8) éves korosztálynak bővítenünk kell az eszközválasztékot a szerepjátékokhoz kapcsolódó kellékekkel, félkész játékokkal, az azonosulást segítő ruhadarabokkal, a maguk által készített és képességfejlesztő játékokkal. Az udvari játékok a gyermekek nagy mozgásigényét elégítik ki, de az időjárástól függően meg kell teremtenünk a lehetőséget, hogy barkácsolni, rajzolni, festeni lehessen a szabadban is.

A gyermekek tapasztalatainak gazdagítása, az élmények szerepe

A gyermekek környezetükből szerzett tapasztalatokkal, élményekkel a játék tartalmát gazdagítják. Lehetővé tesszük, hogy a családban, óvodában, túrázások, séták, üzemlátogatások, kirándulások során szerzett tapasztalatokat újra és újra a játékidőben is átélhessék.

A (2,5)- 3-6-7-(8) éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének alakítása, a gyermekek egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva

A gyermekek játékában keverednek a különböző játékfajták, folytatódik az

a fajta manipulálás, amely a játékeszközök rakosgatásában érhető utol, vagyis a gyakorló játék,

A gyerekeknek legyen módja megismerni az eszközök, tárgyak különböző tulajdonságait. Biztosítanunk kell a gyakorló játékhoz szükséges eszközöket, s meg kell mutatnunk helyes használatukat, mintát kell adnunk a játékok elrakásához is. Ez a tevékenység jól fejleszti a szem-kéz koordinációt, kezes-ség-szemesség kialakulását, hat a laterális dominancia kialakulására. Biztosítjuk a gyakorló játék lehetőségét az udvaron is. Erre legalkalmasabb a homok, víz, kavics és olyan kisebb-nagyobb tárgy, amelyet a gyermek saját szabályai szerint rakosgat.

Már a legkisebbeknél is megjelenik a szerepjáték. Ehhez segítségül nekünk is szerepet kell vállalni. A kicsik játékában kapjon teret a papás-mamás, orvosos, fodrászos játék. A gyermekek vállaljanak el szerepeket, használjanak szimbólumokat, a "mintha" helyzetek megismeréséhez.

A rendszeres, többször ismétlődő mese élménye igazi táptalaja a dramatizálásnak, bábozásnak. A bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges kellékeket a gyerekekkel közösen készítsük el. A konstrukciós játékhoz kapcsolva, jelenjen meg a barkácsolás. A gyermekek konstrukciós játékára legyen jellemző a formagazdagság, s éljék át az "én készítettem" alkotás örömét.

A gyermekek játszanak olyan egyszerű szabályokhoz kötött ügyességi és szabályjátékokat, amelyek könnyen betarthatók. Olyan szabályjátékokat is kell terveznünk, amelyek a gyermekek mozgásigényét kielégítik.

A nagyobb gyermekekénél dominánsan jelentkezik az érzellemmel telített szerepjáték, a „mintha” helyzet, melyhez különösen erős képzelőerő társul. A szerepjátékot és a dramatizálást egészítse ki az építő-konstrukciós játék. Később legyenek képesek arra, hogy bonyolultabb formákat, tárgyakat, alkotásokat hozzanak létre. Szeretessük meg a szabályjátékokat, a gyermekek is hozzanak létre szabályokat.

Legyenek a játék vezetői maguk a gyerekek is!

A gyermek beszédképességének fejlesztése játék közben

A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, a párbeszéd kialakulására. A mi szerepvállalásainkhoz modell értékűek a szókapcsolatok nonverbális jelzések (pl. mimika, gesztus), hanglejtés, hangerő, hangszín tekintetében.

Az általunk kezdeményezett anyanyelvi játékok teret adnak az artikuláció, szókincs, kifejező készség fejlesztéséhez (pl. hangutánzó játék, hallásfejlesztő játékok, légzési technikát fejlesztő játékok, szinonima kereső játékok stb).

Az óvodapedagógus játéksegítő módszerei

A játéksegítő módszereink legyenek szituációtól függőek. A gyerekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, irányításunk legyen játékot követő, szemlélő, hagyjuk a gyerekeket cselekedni.

A kiscsoportosok esetén - ha szükség van rá - legyünk játékkezdeményezők, modellnyújtó játszótársak. Ebben a játékhelyzetben is legyünk támogató, engedő és elfogadó társak. Segítsünk azok játékában, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények. Avatkozzunk be a játékba, ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik egymás épségét, játékát.

Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül, a kultúraátadás hatásrendszerében, az óvodai nevelési módszerek segítségével elsődlegesen a gyermek szabad játéka által valósul meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és a kommunikáció alakulásával. Programunk lényeges része a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése. Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvodapedagógus személyes példájával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés) kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt,

teremtsen lehetőséget a monológ beszédre, ennek fejlesztésére, bővítse szókincsüket. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Célunk: olyan biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják a gyerekek a gondolataikat

- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére építés
- Minden gyermeki kérdés megválaszolása
- Migráns gyermekek egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése terén
- Szakmai kapcsolat tartása a logopédussal, fejlesztőpedagógussal.

Fejlődés eredmény. az óvodáskor végén

- A gyermekek képesek állhatatosan, több napon keresztül egy azon játék-témában együttesen részt venni
- Tiszteletben tartják egymás játékötletét, játéktevékenységét.
- Képesek a játékeszközök megbecsülésére, a játékeszközök rendeltetésszerű használatára.
- Alkalmazkodnak a saját és mások által felállított szabályokhoz.
- Erősödnek erkölcsi tulajdonságaik.
- Sikerélményeik pozitívan befolyásolják önbizalmukat.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.
- Ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák.
- Játékuk által képesek eligazodni környezetükben.
- A migráns kisgyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket és képes magát megértetni.

Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élményeik alapján tanulnak, s általa fejlődnek. A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges szerepe a játék és a teljes óvodai élet. Az óvodás gyermek értelmi képességei leginkább a játékon keresztül fejlődik.

Ehhez társulnak olyan szerzett tanulási lehetőségek, mint az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermekek kérdéseire, válaszaikra épülő ismeretszerzést is magába foglalja.

Az utánzós minta és modellkövetéses magatartás és viselkedés tanulás folyamatában mindvégig mi, óvodapedagógusok vagyunk a főszereplők. Később felerősödik a társak hatása is. A játékba integrált tanulás azt jelenti, hogy az óvónő által indított tevékenységek a játékidőben zajlanak. A gyermekek a tevékenység befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz vagy újat kezdhetnek. (Ez akkor változik, ha szervezett tevékenység van pl. mozgás, énekes játék, mese).

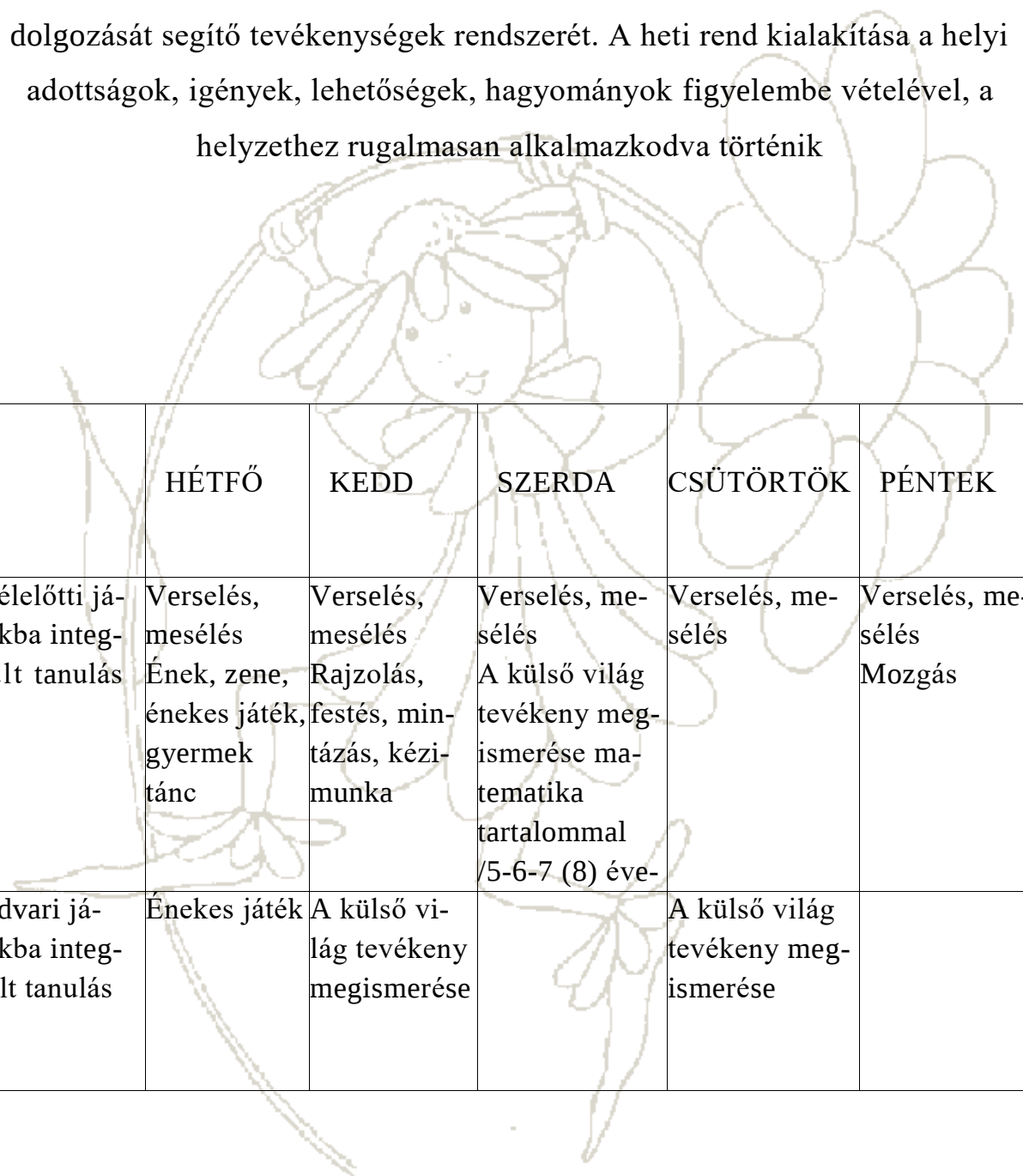
A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzós, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

A gyermekek heti rendje

/ Mindhárom csoportnak alkalmas javaslat/

A heti rend nem napokhoz kötött tevékenységet jelent, hanem egy- egy környezeti téma köré csoportosított ismeretek, tapasztalatok, élmények feldolgozását segítő tevékenységek rendszerét. A heti rend kialakítása a helyi adottságok, igények, lehetőségek, hagyományok figyelembe vételével, a helyzethez rugalmasan alkalmazkodva történik

	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK
Délelőtti játékbá integrált tanulás	Verselés, mesélés Ének, zene, énekes játék, mingyermek tánc	Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Verselés, mesélés A külső világ tevékeny megismerése matematika tartalommal /5-6-7 (8) éve-	Verselés, mesélés	Verselés, mesélés Mozgás
Udvari játékbá integrált tanulás	Énekes játék	A külső világ tevékeny megismerése		A külső világ tevékeny megismerése	

A szervezett tanulás formái

/Mindhárom csoportra alkalmas/

Kötelező:

- Énekes játék
- Verselés, mesélés
- Mozgás

Kötetlen:

- Rajz, festés, mintázás, kézimunka
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- A külső világ tevékeny megismerése környezeti és matematikai tartalommal 5-6-7-(8) éveseknek

A szervezett tanulás munkaformái

Frontális	Mozgás, Verselés, mesélés Énekes játékok, gyermek tánc
Mikro-csoportos	Ének, zene, Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka A külső világ tevékeny megismerése
Egyéni	Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

A szervezett tanulás időkeretei korcsoportonként

	Verselés, mesélés	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Mozgás	A külső világ tevékeny megismerése
3-4 évesek	naponta/perc 5-10	heti1x/perc 10-15	heti1x/perc 10-15	heti1x/perc 10-15	heti1x/perc 10-15
4-5 évesek	10-15	15-20	15-20	15-20	15-20
5-6-7 éves	15-20	30-35	30-35	30-35	30-35

A(2,5)- 3-4 évesek napi szervezett tanulási időkerete

max. 35 perc

A 4-5 évesek napi szervezett tanulási időkerete

max, 45 perc

Az 5-6-7-(8) évesek napi szervezett tanulási időkerete

max, 65 perc

A fejlődés nyomon követése

A gyermek és körülményeinek megismerése már a beiratkozást követő családlátogatással elkezdődik, majd folytatódik az óvodába kerülés előtti időszak feltárásával, anamnézis felvételével. A gyermekek fejlődését egyéni fejlődési naplóban rögzítjük és követjük az óvodába lépéstől az iskolakezdésig. Megfigyeléseinket folyamatosan rögzítjük. Ezeket az információkat tartalmazó dokumentumokat a gyermek személyiségdossziájában tároljuk. Amennyiben a gyermek valamely szakszolgálat által készített szakvéleménnyel is rendelkezik, úgy ez a dokumentum is bekerül a dossziéba. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztési naplóját külön dossziében tartjuk.

*"A gyermeknek két tündérvilága van:
A cselekvés síkján a játék,
szellemi síkon a mese."*

(Hermann Alice)

5. 2. Verselés, mesélés

A tevékenység célja: a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével. Segítsük hozzá a gyermeket, hogy szívesen lépjen át a rendkívüliség közegébe, ahol a valóság és a csodavilág elemei találkoznak.

Továbbá:

- A könyv iránti szeretet kialakítása
- Az anyanyelv megszerettetése
- A magyar kultúra értékeinek átörökítése
- Interkulturális nevelés
- Az sajátos nevelési igényű gyermekek fejlettségüknek megfelelően, aktívan, örömmel vegyenek részt a tevékenységekben

Feladatok:

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.
- A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese-képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel-feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

- A (2,5) 3-6-7(8) éves korban kedvelt jellegzetes formák biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok).
- Versek, mondókák, mesék megszerettetése, *kedvenc mese eljátszása*
- Saját vers-és mesealkotás támogatása
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése az irodalomeszközeivel.
- A biztonságot nyújtó, derűs légkör létrehozása az újraalkotáshoz, a gyermek megnyilatkoztatásához.

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása

Az óvodapedagógusok feladata. A kiválasztáskor érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság és a tradicionális értékek továbbéltetése. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi- népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi- klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A (2,5)- 3-4 évesek versanyagát népi mondókákból, rigmusokból és legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású játékos verseiből állítjuk össze. Olyan meséket választunk, amelynek cselekménye egyszerű, érthető, s ritmikus ismétlődések jellemzik.

A 4-5 éves gyermekeknek a népi mondókák, névcsúfolók, halandzsa szöveggű kiolvasók alkotják a tervezett anyagban a vidám, humoros versek, klasszikusok és mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei. A mesék már lehetnek többfázisú állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus, realisztikus mesék. Válogathatunk a magyar klasszikusok és a mai magyar írók modern meséiből is.

Az 5-6-7-(8) éves korú gyermekek versanyaga gazdagodjon a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. Ismerjenek meg minél több közmondást, találós kérdéseket. Ez a kor a mesehallgatás igazi ideje. Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus-realisztikus meséken át épüljenek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás me-

sék és a műmesék és meseregények a gyermek mesetárába. A kiválasztott versek, mesék erősítsék a környezet megszerettetését, a néphagyományőrzést, az évszakok szépségét.

Az óvodába kerülő (2,5) 3-4 éves gyermekek első igazi élménye a mondókázáshoz, ölbeli játékokhoz tapadnak. Minél több lehetőséget kell biztosítanunk a vidám rigmusok megkedveltetésére, állathívogatók, altatók, kiolvasók többszöri ismétlésére. Az egyszerű állatmeséken keresztül szoktassuk rá a gyerekeket a mese figyelmes végighallgatására, a mese többszöri meghallgatása után próbálkozzanak a mese dramatikus feldolgozásával. Rövid, improvizált jelenetek bemutatásával ismerkedjenek meg a bábokkal.

A könyvek megszerettetése érdekében a gyermekek lapozgassanak leporellót, színes képeskönyveket, hozzák el otthonról kedvenc könyveiket.

A verseléshez, meséléshez, a dramatizált játékhöz olyan kellékeket használjunk, melyek elősegítik a képzeleti képek előhívását, s a meséhez való erős kötődés kialakulását.

A gyermekek pozitív személyiségjegyeinek megalapozása érdekében a mese mondanivalóját erősítsük meg, pl. egy közmondással. Vers és meseélményeiket fejezzék ki rajzban is, ezekből készítsenek közösen albumot. A gyermek saját vers-és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja pl. leporelló rajzolás és mese kitalálása hozzá.

A mesélés szervezésének szokásai: a mesélés, verselés minden nap megjelenik az óvodában. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. A mesemondáshoz csend, nyugalom szükséges, ezt segíti elő az állandó hely (mesesarok). A mesélés élményét különböző ötletekkel gazdagíthatjuk (mesepárnák, gyertyagyűjtás, zenei szignál stb.) Arra törekszünk, hogy a jól ismert mesét a gyermekek, játsszák el, jelenítsék meg a mesealakokat. A mesélés befejezését jelezheti a gyertya elfújása vagy énekünk, mely stílusosan kapcsolódik a mesehez.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versek, mesék. dramatikus játékok segítségével

A mese, a vers, a dramatikus játékok a nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszközei. Ezen keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes kiejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, kialakítható a gyermekek megfelelő artikulációja. A népköltészeti alkotásokból a gyermekek sok új fogalmat ismerhetnek meg. A dramatikus játékok lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, az önálló versmondásra és a szabad önkifejezésre.

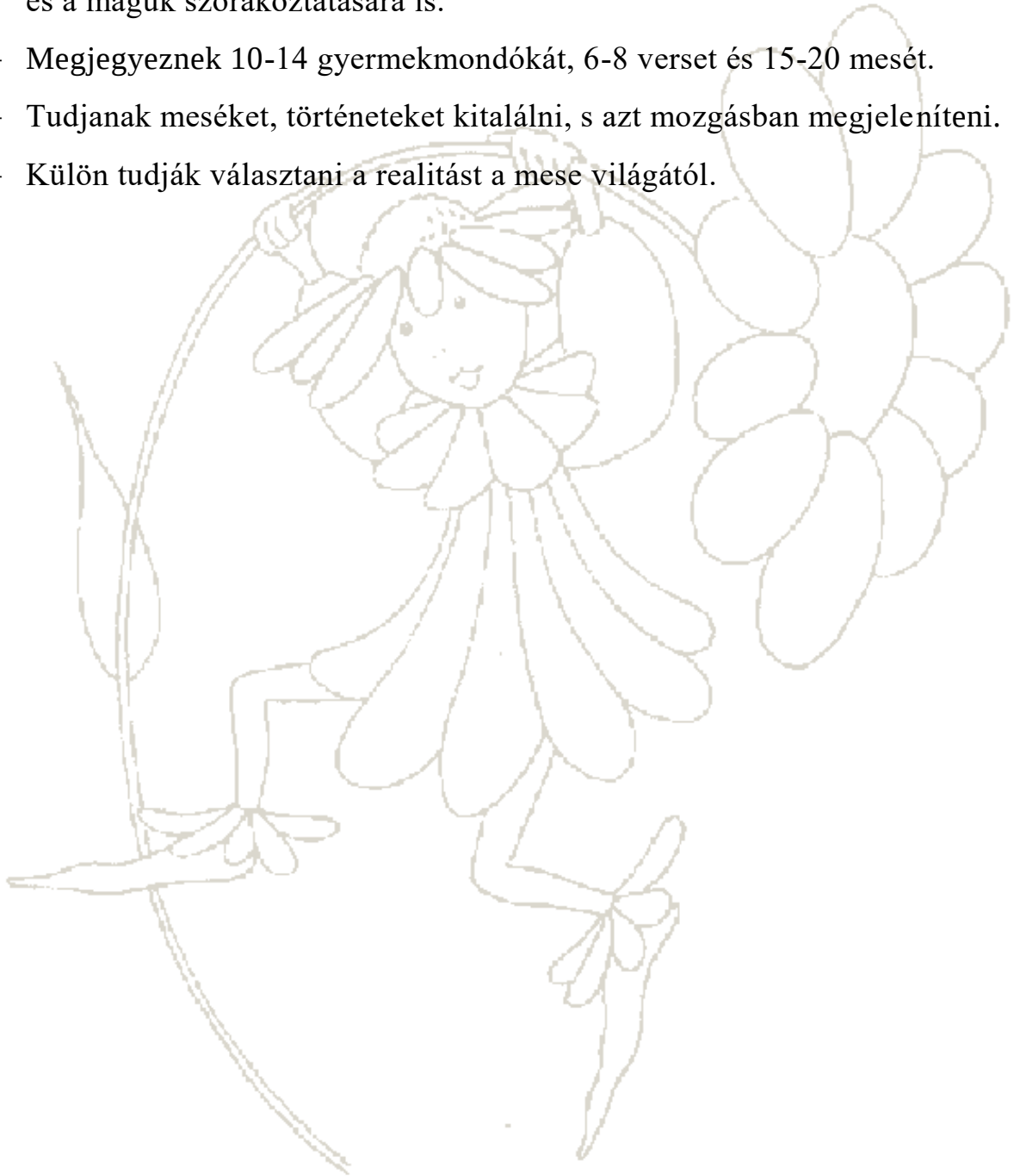
A nevelési év folyamán ajánlott irodalmi anyag

(2,5)-3-4 éves korban	8-10 mondóka, vers	10-12 mese
4-5 éves korban	10-12 mondóka, vers	10-14 mese
5-6-7-(8) éves korban	10-15 mondóka, vers	15-20 mese

Az előző nevelési évben hallott meséket, verseket, mondókákat elevenítsük fel!

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- Várják, igényelik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak az óvoda kiscsoportosainak és a maguk szórakoztatására is.
- Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset és 15-20 mesét.
- Tudjanak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgásban megjeleníteni.
- Külön tudják választani a realitást a mese világtól.

5. 3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés célja: a közös éneklés, játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyerekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát, *fejleszti zenei kreativitását*. Jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Feladatok:

- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak megfelelő válogatása.
- A migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit is figyelembe vevő dal-és zenei anyag választás
- Az óvodában is játszható énekes népszokások válogatása: szüreti mulatság, pásztorjáték, Lucázás, farsang, kiszézés, pünkösddőlés.
- A (2,5)- 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.
- A tevékeny szervezeti formák biztosítása
- A gyerekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.
- Ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és a harmonikus, szép mozgás alakítása.

A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és a adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása

Az óvodai zenei nevelésünket a tiszta forrásból válogatott mondókák, dalok, gyermekjátékok, kortárs zeneművek és komponált gyermekdalok alkotják.

A (2,5) 3-4 éves korú gyermekekkel főként ölbeli (arc-kéz-ujj-lovagoltatós), egyszerű (4-5 hangból álló), énekes játékot játszunk, melyeket játékos mozdulatok kísérik. Az ünnepek köszöntésére 1-2 komponált dalt tanítunk.

4-5 évesek tanuljanak kiolvasókat, énekes játékokat. Megismerik a csigavonal, hullámvonal és szerepcserére épülő játékokat. A nyolcad, negyed ritmusképek mellett megjelenhet a szinkópa is.

5-6-7-(8) évesek már maguk játszhatnak ölbeli játékot a kisebbekkel. Már bonyolultabb játékok: párcsere, hidas, kapus, sorgyarapító, fogyó és különféle vonulós-bújós játékok szabályainak betartására is képesek.

A zenehallgatás anyaga: érzelmi hatású dalok, népdalok, rokon és más népek dalai, altatódalok, magyar komponált műzene és klasszikus műzene.

A (2,5) 3-6-7 (8) éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

A (2,5) 3-4 éves korban tanuljanak 6-8 rövid mondókát, 10-15 egyszerű énekes játékot, körjátékot. A dalok 2/4-es üteműek, negyed és páros nyolcad ritmusúak legyenek. A gyerekek a jóízű játék közben közvetve szerzik meg a zenei készségeket és ismerik meg az alapfogalmakat. Tudjanak halkabban, hangosabban beszélni, mondókázni, énekelni. Figyeljék meg a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszínét. Érzékeljék különböző mozdulatokkal az egyenletes lüktetést. Énekelgessük a gyermekek nevét, jelét, énekelve csalogathatjuk őket közös játéokra.

Felkeltjük érdeklődésüket a zenehallgatás iránt, a napi tevékenységeinkhez minél többször kapcsolódjon zenei élmény.

4-5 évesek tanuljanak 4-5 új mondókát, 12-15 új gyermekdalt, műdalt, melyek 4-8 motívumból állnak. A körjátékok közül már nehezebbeket is válogathatunk, pl. szerepcsere, párválasztó, sorgyarapító. A tiszta éneklés érdekében a gyerekek minél gyakrabban énekeljenek önállóan. Énekeljenek egyénileg, kisebb csoportokban halkabban és hangosabban, magasabban és mélyebben. Lelassított éneklés közben mutassák a dallamvonalat. Játsszanak kérdés-felelet játékot változatos szövegekkel és ritmusmotívumokkal.

Érezzék az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát, a dalok, mondókák ritmusát. Használjanak többféle népi ritmuseszközt a ritmusérzék

fejlesztése érdekében. A zenei élmény legyen mindennapos lehetőség, kapcsolódjon több tevékenységhez.

Az 5-6-7(8) évesek tanuljanak meg 4-7 új mondókát, kiolvasót, 15-18 új énekes játékot és 3-4 alkalmi műdalt. Szabálytartó képességük megengedi, hogy bonyolultabb párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító-fogyó, különféle vonulós-bújós játékokat tervezzünk. Képesek felnőttet utánozva egyszerű tánclépéseket elsajátítani. Már olyan dalokból válogathatunk, amelyekben megjelenik a szünet vagy a szinkópa. Minél gyakrabban énekeljenek egyénileg. Ritmusérzék, hallásfejlesztő és képességfejlesztő játékok során: kiemelik az ütemhangsúlyokat, dallamot bújtatnak, különböztessék meg az egyenletes lüktetést és a ritmust, képesek ezek együtt alkalmazására. A halk-hangos éneklést kapcsolják össze gyors-lassú tempóval vagy dallambújtatással. Fejlesztjük a gyermekek alkotókészségét és lehetőséget adunk egy-egy feladat többféle megoldására,

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

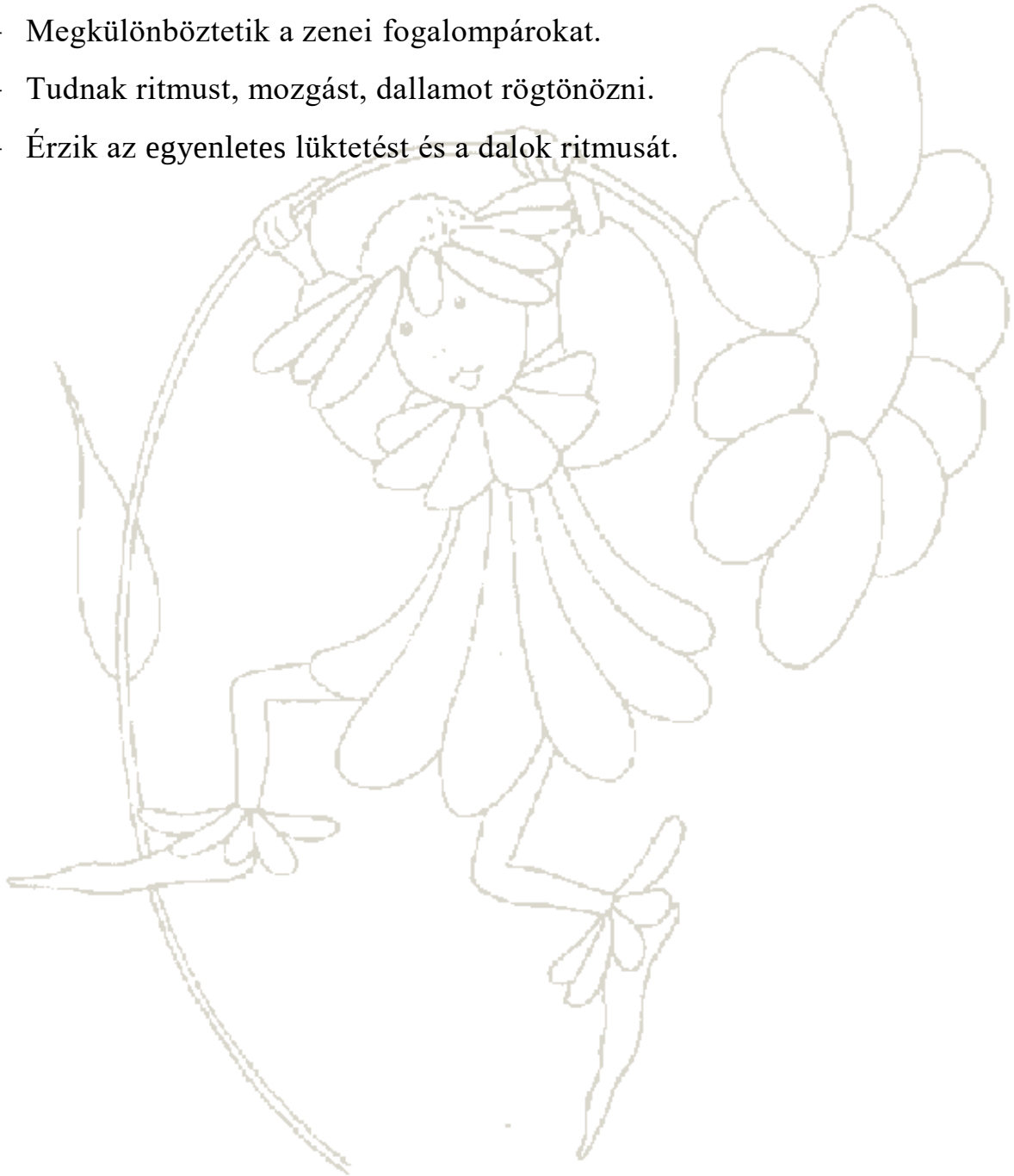
A zenei nevelés szervezeti formája kötetlen és kötött jellegű. Kötött formában az új énekes játékok bemutatása, gyakorlása történik, A zenehallgatást mindig különböző tevékenységekhez kapcsoljuk. A programhoz évszaki hangversenyek is társulhatnak, amelyeket a Camerata Artissima zenekar bevonásával szervezzük.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készség-fejlesztő játékokkal

A gyerekek lassabban énekelnek, mint ahogyan beszélnek. A lassított mondókák, énekek ismételtetése segítik a helyes artikulációt-, a szavak szép, pontos kiejtését. Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segíti a magán- és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A sokféle mondóka, énekes játék alkalmat ad a szókincs bővítésére.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- A gyermekek gátlások nélkül egyedül is tudnak énekelni.
- Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.

*"A szép műveket a tehetség kezdi meg,
de csakis a munka fejezi be!"*

(Montaigne)

5. 4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.

A tevékenység célja: A gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. Szépség iránti vonzódásuk és értékelő képességük alakítása. Képi-plasztikus kifejezőképességük, komponáló térbeni tájékozódó és rendező képességek alakítása. A gyermekek tér, forma és színképzetének, képi gondolkodásuk fejlődésének, esztétikai érzékenységüknek, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása, *igényeik felkeltése az alkotásra, önkifejezésre.*

Művészeti alkotásokkal való megismerkedés.

Feladatok:

- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek a megteremtése.
- Keltse fel a gyermekkorban az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát, biztosítsa élményeik, fantáziájuk és megfigyeléseik képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét, jutassa a gyermekeket az alkotás öröméhez
- Tevékenység szervezett formáinak biztosítása.

- Segítse a kezdeményező kreatív magatartás érvényre juttatását és teremtsen meg ennek hangulati, környezeti és eszközbeli feltételeit.
- Gyermekrajz pályázaton való részvétel, mely a gyermekek számára nem megterhelő és örömmel végzik.

A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek a megteremtése

Az alkotó tevékenységhez méretben, minőségben megfelelő eszközök szükségesek. Kiválasztásukban a praktikum, célszerűség és esztétikum domináljon. Megfelelő hely, elegendő idő biztosítása, nyugodt légkör megteremtése. A rajzoláshoz, festéshez, mintázás-agyagformáláshoz, szövés-fonáshoz, origamihoz, vágás-nyíráshoz, ragasztáshoz, varráshoz, építéshez és műalkotással való ismerkedéshez végig kell gondolnunk a feltételeket, s megteremteni a lehetőséget a mindennapi szabad játékban is.

A (2,5) 3-6-7 (8) éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek, azok tartalmának, minőségének fejlesztése

Az óvodába kerülő (2,5) 3-4 évesek játszva ismerkedjenek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel. Kezdődjön el az esztétikum iránti érzékenység kialakítása. Tervezzük meg a képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit. A gyermekeknek legyen lehetőségük az érdeklődésüknek megfelelő szabad téma választására.

A képalakítás jelenjen meg festéssel, zsírkrétával, papírragasztással, anyagba, homokba karcolással, nyomattal. Segítsük a képalakító készségek megindulását.

A gyermekek vegyenek részt a plasztikai alakításban, ismerjék meg az anyagok alakíthatóságát, gyurkálva, gömbölyítve, sodorva stb. Az óvodában alakítsunk ki ovi-galériát.

A 4-5 éves gyermekek rajzában az emberábrázolás, környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelés alapján történő megjelenítése jelenjen meg. Használjanak ceruzát, krétát, filc és rostironokat, fapálcákat, különböző vas-

tagságú ecseteket. Alakítsanak képeket spárgából, fonalakból, textilből, termésekből. Készítsenek játékuhoz kellékeket, alkalmi ajándéktárgyakat. Használjanak különböző formájú és nagyságú textilt, bőrdarabot, csomagoló papírt, dobozokat, gallyakat, terméseket.

A gyermekek segítsenek az eszközök előkészítésében, elrakásában is.

Az 5-6-7 (8) éves gyermekek minél többször alkossanak közös kompozíciót. Technikai megoldásokat, eszközlehetőségeket gazdagíthatjuk (batikok, plakettek, domborművek, viaszkarok, lenyomatok, foltok stb.)

Saját élményeken alapuló cselekmények témában jelenjenek meg a mesék, énekes játékok, ünnepek emberábrázolásai is. Plasztikai munkáikban is jelenjen meg a közös térbeni, többalakos kompozíció, egy-egy mesejelenet stb. Készítsenek bábokat, játékuhoz kellékeket. Legyen igényük az ajándékkészítés, ünnepekhez kötötten szüleik, testvéreik részére.

Szervezhet az óvoda játszóházat, ahol gyermekek, szülők, óvodapedagógus vesz részt az ünnephez kapcsolódóan. Segítsük a gyermekeket abban, hogy építésük során nagyobb méretű elemekből, térben állítsanak össze búvóhelyeket, elkülönített kuckókat stb. Biztosítsuk a több napon át tartó építés lehetőségét.

E programmal dolgozó óvodában a gyermekek ovigalériával találkoznak. Minden esetben ünnepélyesen nyitjuk meg az alkotók vagy érdekességek kiállítását, legyen ez a nap más, mint a többi. A gyermekek kis csoportokban többször nézzék meg, csodálják meg a kiállított alkotásokat, mondjanak róla véleményt. Az ovigaléria legyen ízlésformáló, szemet gyönyörködtető. Amennyiben lehetőség van rá a gyermekek személyesen találkozzanak a kiállító művésszel, iskolásokkal, alkotó rajztanárral.

Legyenek büszkék óvodájuk galériájára, invitálják szüleiket, nagyszüleiket is a látvány megtekintésére.

Tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

Az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékban integrálódnak.

Annyi gyermek vegyen részt a tevékenységben, amennyit az adott technika lehetővé tesz.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- Formaábrázolásuk változatos, színhasználatuk gazdag, emberábrázolásukban megjelennek a részformák.
- Örül alkotásának és a közösen elkészített kompozíciónak.
- Alkotásaira jellemző a részletező formagazdagság, többszintű ábrázolás, előtér-kiképző ábrázolás, a színek egyéni alkalmazása.
- Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködőek.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról.
- Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat.

5. 5. Mozgás

A tevékenység célja: a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában. Cél továbbá a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarat tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve. Rendszeres mozgással az egészséges életvitel megalapozása. A mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

Feladatok:

- A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok, láb és tartásjavító torna összeállítása,
- A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében.
- Mozgással kapcsolatos szavakkal a gyermekek szókincsének bővítése
- Szabad játéktevékenységükben is találják meg a különböző mozgásformák gyakorlási lehetőségét.

A mozgásfejlesztés területei:

- Szabad játékban a gyermek spontán, természetes mozgása közben
- Kötelező testnevelési foglalkozásokon
- Mindennapos testnevelés során

A gyermekek nagymozgása (járás, futás, kúszás, mászás) jól fejleszthető az óvoda udvarán, ahol tér, mozgásfejlesztő eszközök állnak a rendelkezésükre. A szabad mozgás zavartalan gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére. A mozgásos tevékenységeket, s azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez méretezzük.

A (2,5) 3-4 éves gyermekek irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt. A gyerekek ismerkedjenek meg a futásgyakorlatokkal (pl: futás különböző irányba, futás feladatokkal, különböző futásformák gyakorlása). Játsszanak ugrásgyakorlatokat (pl.: szökdelések, sorozatugrások, rövid nekifutásból fellépés, majd leugrás). Ismerkedjenek meg a dobásgyakorlatokkal, labdagyakorlatokkal (pl.: hajítás helyből távolba, hajítás helyből célba, labda feldobása-elkapása, labda leütése-elkapása stb.).

A mozgásos játékok adjanak teret a támaszgyakorlatok gyakorlására is (pl: csúszások, kúszások, mászások). A talajtorna eleme is jelenjen meg a játékokban (gurulás a test hossz tengelye körül). A gyerekek játsszanak minél több egyensúlyozó játékot. Élvezzék a mezítláb végezhető gyakorlatokat. Motivációként többféle kézi szert is alkalmazhatunk. A mozgásfejlesztő játékokat a kornak megfelelőek legyenek és készítsék a gyermeket elvárható erő kifejtésre. A csoportteremben legyen mozgásra készítő eszköz (pl. lépegetők, kártya stb.).

A 4-5 éves gyermekek természetes mozgásában még mindig a nagymozgások fejlesztésére kerüljön a hangsúly. Az irányított mozgásos játékokban jelenjenek meg a futás gyakorlatok (fussanak három-négy akadályon át, fel és lelépéssel, átbújással, tárgy hordozással), ugrásgyakorlatok (egy lábon, páros lábon szökdelésekből, valamint felugrás és leugrás két lábra, játékos helyből távolugró verseny). A dobás gyakorlatok során próbálgassák a célba dobást egykezes felső dobással, babzsák távolba hajításával, harántterpeszállásból.

Gyakorolják a támaszgyakorlatokat (csúszást, kúszást, mászást, talajon és szereken). A talajtorna anyagaként jelenjen meg a gurulóátfordulás és a kézenállás előgyakorlata a „csikórugdálózás”. Kapjon kiemelt szerepet az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem-kéz, szem-láb koordináció differenciálódása. A gyermekek játsszanak egyensúlyozó játékokat 5 cm széles vonalon, vízszintes és rézsútós szereken. Tervezzünk lábboltozatot erősítő speciális

járás- és gimnasztikai gyakorlatokat, tartásjavító gyakorlatokat. A gyerekeknek szabadidőben is legyen alkalmuk ismételtetni a szervezett foglalkozásokon megismert mozgáselemeket.

Az 5-6-7 (8) éves gyermekek mozgása már összerendezettebb, harmonikus ritmusú. Sokféle mozgáselemet ismernek, amit játékos formában szívesen ismételtetnek. Hangsúlyt kap ennél a korcsoportnál az észlelés, az alaklítás, formaállandóság, mozgás közbeni fejlesztése, a finommotorika alakítása és a szabályjáték gyakorlati alkalmazása. Minél gyakrabban tervezzük kisebb testrészek kéz, láb, azok ujjaival végzett mozgásokat, Ismerjenek minél több kézi szert, szívesen használják azokat.

A különböző típusú futógyakorlatokat sorverseny, váltóverseny, versenyfutás közben gyakorolják a gyerekek. Ismerjék meg a fokozódó futást, a gyorsfutást és a lassú futást. Végezzenek ugrásgyakorlatokat. Szökdeljenek páros és egy lábon haladással, Végezzenek sorozatugrásokat, különböző magasságú és különböző távolságban elhelyezett tárgyakon át. Néhány lépéses neki-futással gyakorolják a magas- és távolugrásokat,

A dobásgyakorlatok keretében dobjanak egykezes, kétkezes, alsó és felső dobással célba, 2 m magas kötél felett. Játsszanak labdagyakorlatokat, vezessék a labdát járás, futás közben, tudjanak párokban labdázni. Végezzenek támaszgyakorlatokat (pók,- rákjárás, talicskázás). Ismételjék az óvodában tanult talajtorna elemeket: guruló átfordulást, a test hossz tengelye körüli gurulást és a lépő láb magasra lendítésével a kézenállást. Egyensúlyozzanak padon járással, fej- kar- és lábmozgásokkal összekötve.

A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében

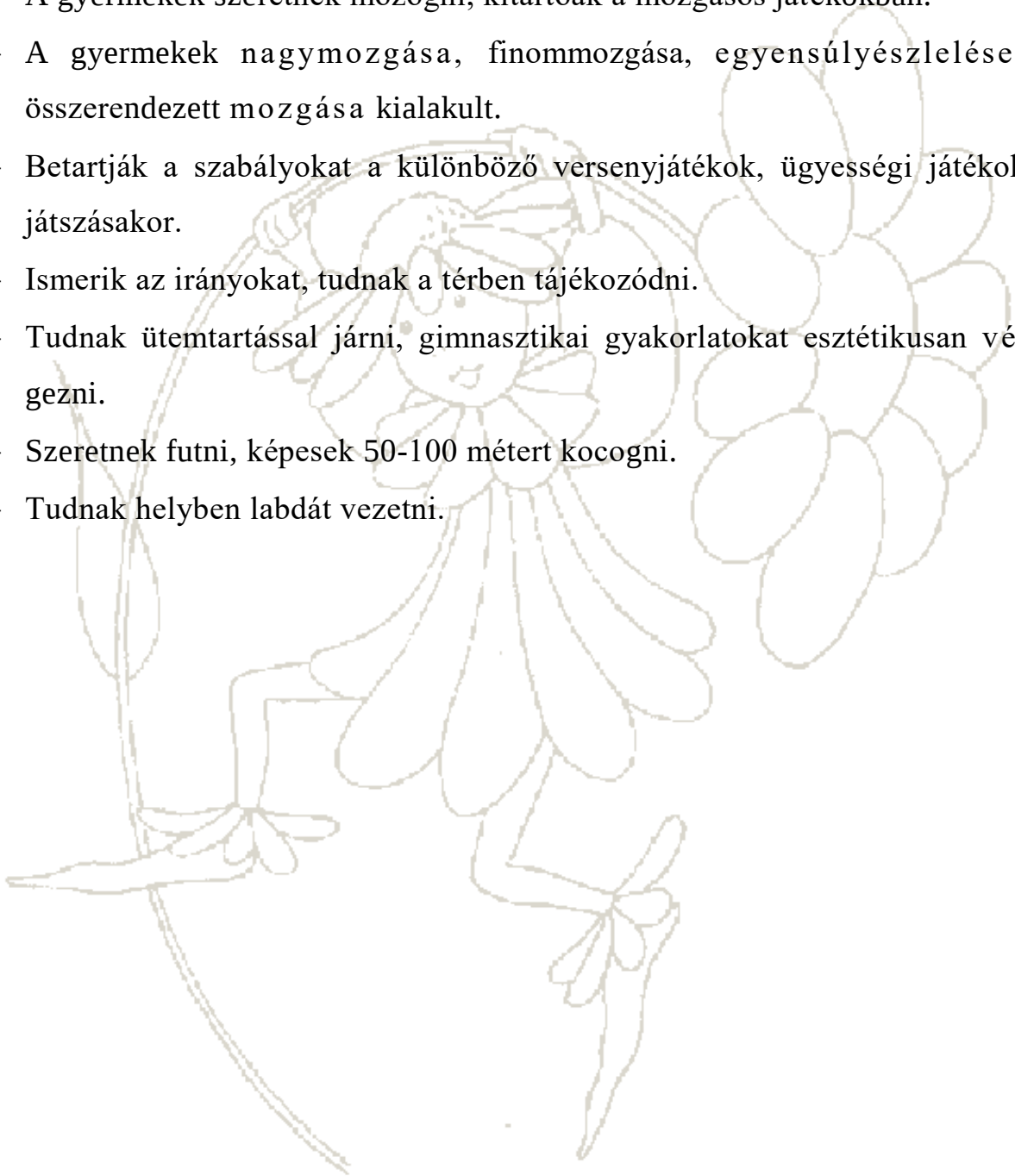
A gyermekek szabad mozgását a délelőtti és a délutáni udvari játék és séta során biztosítjuk. Irányított mozgásos játékokat mindhárom korosztálynak heti egy alkalommal, különböző időkerettel szervezünk. A mindennapi test-edzés: kocogás, a futás mindhárom korosztálynak ajánlott, a futás mennyisé-

gét a gyerekek szabadon határozzák meg.

A szabadon szervezett énekes játékok is jól szolgálják a gyermekek mozgásszükségeinek kielégítését.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakult.
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor.
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeretnek futni, képesek 50-100 métert kocogni.
- Tudnak helyben labdát vezetni.

5. 6. A külső világ tevékeny megismerése

A tevékenység célja: A gyermekek figyelmét fordítsuk a közvetlen és távolabb környezetünk természeti-emberi-tárgyi kapcsolatai, formai-alaki, mennyiségi-nagyságban-téri viszonyai felé. A valóság fokozatos és folyamatos felfedezésével a gyermekekben az egymáshoz, a természethez, az emberi alkotásokhoz, a hagyományokhoz, a szülőföldhöz való pozitív érzelmi viszony kialakítása - érzelmileg kötődjenek lakóhelyükhöz. A környezettudatos viselkedés megalapozása.

Feladatok:

- A környezet tevékeny megismerése alkalom, idő, hely, eszközök biztosítása a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre.
- Az új ismeretek megszerzésekor a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára való építés, illetve élményeikre, tapasztalataikra való támaszkodás
- A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
- Megismertetni a környezetvédelem alapjait: a föld, a levegő, a víz, a növény-és állatvilág valamint a tájvédelem meghatározó szerepét
- Környezetbarát szokások megalapozása pl. takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, illetve a hulladékkezelés, szelektálás
- Környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása.
- A környezet megismerése során jusson matematikai tartalmú tapasztalat a gyermekek birtokába.
- Szókincs, nyelvi kifejezőképesség fejlesztése

A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak

A (2,5) 3-4 éves gyermeket az óvodába lépéskor megismertetjük az óvoda épületével, az itt levő tárgyak, személyek, dolgok tulajdonságaival, majd az óvoda közvetlen környezetével. Megfigyeljük az évszakok jelenségeit, növényeit, színeit, szépségét. Folyamatosan gyűjtjük az adott évszak „kincseit”. Első sétáinkon felkeressük a csoportba járó gyermekek házáat, ismerkedünk az utcanevekkel. Beszélgetünk a család tagjairól.

Megismertetjük velük az óvoda környékét (Polgármesteri hivatal, posta, iskola, bolt, bölcsőde), a közelünkben lévő növényeket, állatokat, esztétikai alkotásokat. Beszélgetünk a környezetben látható formákról, nagyságbeli, mennyiségi jellemzőikről.

Séták során ismerkedünk a gyalogos közlekedési szabályokkal.

A 4-5 éves gyermekekkel megismertetjük az óvoda tágabb környezetét, a falu nevezetes épületeit, műemlékeit: Falumúzeum, víztorony, templom és a környékén található szobrok, Széchenyi kastély. Ellátogatunk néhány intézménybe: ABC, posta, Orvosi rendelő. Kirándulunk az erdőbe és a halas tavakhoz.

Megfigyeljük évszakonként az időjárás változásait. Az élsarkot az adott évszakra megfelelően rendezzük be, játékokhoz, barkácsoláshoz felhasználjuk a terméseket, leveleket, kavicsokat. Közben összehasonlítjuk, szétválogatjuk, összemérjük őket. Télen csíráztatunk, ágakat hajtatunk.

Összefüggéseket keresünk az időjárás és az emberek tevékenysége között. Megismertetjük a gyermekeket az óvoda udvarán található növényekkel. Családi fotók alapján beszélgetünk a családról, otthonról. Gyakoroljuk a gyalogos közlekedés szabályait és közben megfigyeljük a közlekedési eszközöket, azok méret és formabeli különbözőségeit.

Megfigyelünk néhány háziállatot, madarat, bogarat. Képeket gyűjtünk, nézegetünk. Télen videó filmet, Cd-t nézünk vadon élő állatokról.

5-6-7 (8) éves korú gyermekekkel a még távolabbi környezetet ismertetjük meg (Papírgyár, lovarda, Iskola). Felkeressük a szülők munkahelyét, ha mód

van rá. Az évszakokról bővítjük ismereteiket. Időnapárt helyezünk el, ezen szemléltetjük a napok, napszakok, hetek múlását.

Sétáink során felhívjuk figyelmüket a falu tisztaságára vagy annak hiányára. Megfigyeltetjük a vizek és a levegő szennyezettségét. (tóvíz és csapi víz összehasonlítása, falevél letörlése.) Bevonjuk a gyerekeket az óvoda udvarának és környékének rendben tartásába: szemét összeszedése, falevelek gyűjtése, sepregetés, virágok ültetése, öntözése, az ovikert gondozása.

Megfigyelünk érdekes állatokat. Megismerünk néhány gyógynövényt, mezei világot, vadon termő növényeket. Télen etetjük a madarakat.

Bővítjük ismereteiket a közlekedés témakörében: szárazföldi, vízi, légi közlekedési eszközök, megismertetjük néhány közlekedési tábla nevét. Ellátogatunk vasútállomásra, buszpályaudvarra, összehasonlítjuk a falusi és városi forgalmat.

Kiállítás és színházlátogatást szervezünk a nagycsoportosok részére. Kirándulunk az erdőbe, fertői kastélyba, a Fertő-Hanság Nemzeti Parkba.

Téli időszakban videofilmen megfigyelünk érdekes természeti jelenségeket: sivatag, hegyvidék, barlangok, vizesés.

Beszélgetünk a testrészekről, érzékszervekről, ezek funkciójáról, ápolásáról. Az összegyűjtött anyagok, dolgok, termékek felhasználásával becsléseket, méréseket, összehasonlításokat végzünk, sorba rendezzük őket, számfogalom kialakulását segítjük.

Óvodánk Zöld Óvoda programjának céljai:

- Az óvodánkban folyó fenntarthatóságra nevelés szellemében történő nevelőmunka megvalósítása és fejlesztése,
- Az óvodás gyermekek környezettudatos szemléletének, gondolkodásának, magatartásának megalapozása, formálása élményalapú tevékenységek során,
- Az óvodapedagógusok, a szülők, a helyi társadalmi közösségek környezettudatosságának alakítása.

Környezeti nevelés, fenntarthatóságra nevelés célrendszere

- A családi neveléssel együtt olyan nemzedék felnevelése, amely visszafordul a természethez, gondolkodásában, cselekedeteiben, beállítottságában keresi az utat, ami összeegyeztethető környezetével.
- Szeretettel és kellő alázattal fordul a természet valamennyi létezője felé, és ez jellemzi emberi kapcsolatait is.
- Nyugodt, derűs és családi légkör megteremtése az óvodában, amely lehetőséget biztosít az önállóságra és a kezdeményezésre.
- Alakuljon a gyermekekben a természethez és a környezethez való pozitív viszony.
- Tudatosuljon bennük, hogy a természetben nincs elhanyagolható, „felesleges” elem. (minden élőlénynek helye van az ökoszisztémában)
- Úgy gondolkodjanak, hogy a „természet részei vagyunk, nem tulajdonosai”. (Ne árts, vigyázz rá!)
- Ismerjenek néhány környezetvédelemmel kapcsolatos fogalmat és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységeket: hulladékszelektálás, újrahasznosítás, komposztálás, stb.
- Tudják azt, hogy egészséges, tiszta környezetben az élet minősége javul, míg a szennyezett környezet rontja azt. Lássanak meg ok – okozati összefüggést az egészség és a környezet minősége között.
- Tanulják meg a helyes életvitel szokásait, kialakulnak az egészséges életmóddal kapcsolatos szokások alapjai.
- Legyenek képesek a jelenségek egyes részeinek észrevételére vagy globális szemléletére.
- Figyeljenek a környezet új jelenségeire, változásaira, érdeklődjenek a változás iránt.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A gyermekek fejlesztése mindhárom korosztály esetében elsősorban a közvetlen tapasztalat és élményszerző udvari megfigyelésen és sétán, kirándulá-

sok alkalmával történik.

A feladatok megoldása, a témák feldolgozása projektrendszerű tervezéssel és feldolgozással javasolt.

Ennek lényege, hogy gyermekeink tevékenykedve szereznek ismereteket lakóhelyük természeti-emberi-tárgyi környezetéről, eközben pozitív érzelmi kötődés alakul ki a szülőföldhöz. Évszakonként 1 projektet tervezünk. Egy-egy projekt időtartama 1-3 hét. Minden projekt úgy indul, hogy megfogalmazzunk egy problémát és a projekt célját, amely a felvetett probléma megoldásához vezet el. Megfogalmazzuk a projekthez kapcsolódó nevelési feladatokat:

- Erkölcsi és szociális érzelmek fejlesztése: pl: helyi érdekességekhez kapcsolódóan – a szülőföld szeretete, büszkeség
- Esztétikai érzék fejlesztése: pl: gyönyörködünk a formák sokszínűségében
- Intellektuális érzelmek fejlesztése: pl.: a témához kapcsolódó gépek.

Meghatározzuk a projekt időtartamát: pl. 2-3 hét. Ezután indul az élmény és tapasztalatszerzés (legalább három féle). Meghatározzuk a gyűjtőmunka tárgyát és a szervezési feladatokat (szülők bevonása)

- különböző anyagból készült tárgyak
- Használati tárgyak
- Dísz tárgyak

Ezekből kiállítást rendezünk, először a csoportszobában. Ezután az élmények és tapasztalatok feldolgozása következik, pl. újságokban keressük a témához kapcsolódóan. Az élményszerzésnél készített fotókat albumba rendezzük. A gyűjteményünket feliratozzuk, elhelyezzük a folyosón, bemutatjuk a többi csoportnak, az óvoda dolgozóinak és a szülőknek.

A témához kapcsolódó dalokat, mondókákat, mesét keresünk. Fejlesztő játékok:

A végén értékeljük a projektet.

Témajavaslatok (ettől el lehet térni)

Középső csoportos korosztály témakörei

Ősz: Engedjétek, hogy szeressünk benneteket

- Mihály napi vásár
- Szüret
- Papír a környezetünkben
- Lovarda

Tél: Advent és ünnepei: Mikulás, Karácsony, Lucázás

- Babáink régen és ma
- Farsang
- Agyag az életünkben
- Hogyan legyünk egészségesek?

Tavaszi: Március 15

- Húsvét
- Házi szárnyasok
- Virágok
- Anyák napja
- Milyen tárgyakat használtak régen Fertőszéplakon / Falumúzeum)

Nagycsoportos témakörök

Ősz: Engedjétek, hogy szeressünk benneteket

- Mihály- napi vásár
- Sportágak
- Szüret
- Tej és tejtermékek

Tél: Advent: Mikulás, Karácsony

- Az idő mérése
- Fertőszéplak szobrai
- Farsang
- Környezetünk védelme, szelektív hulladékgyűjtés

Tavaszi: Március 15

- Húsvét
- Fertőszéplak vizei
- Fertőszéplak nevezetességei: templom, kálvária, Széchenyi kastély, műemlék házak, Peisonia kiállítás
- Anyák napja
- Nagyok búcsúztatása, évzáró

A (2,5) 3-4 éves gyermekek erdei óvodai programja évenként egyszer fél nap, a 4-5 éveseké kétszer fél nap, az 5-6-7 (8) éveseké háromszor fél nap. Helyszín: erdő, halas tavak, liget, Csonka szobor, Fertő-Hanság Nemzeti Park.

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismerkedés során

A környezetünk tevékeny megismerése során számtalan lehetőség nyílik a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejezőkészségének fejlesztésére. A valós élethelyzetek természetes módon teszik lehetővé, hogy a gyermekek alkalmazzák a helyes köszönési, bemutatkozási, megszólítási, véleménynyilvánítást szándékok kifejezését. Erősödjön a tapasztalatok közzé tétele, a látottak folyamatos elbeszélése. Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek értelmesen, összefüggően fejezzék ki gondolataikat, érzelmeiket, kívánságaikat, észrevételeiket.

A fejlődés eredmény az óvodás kor végén

- A gyermekek tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását. munkahelyét, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket és idejüket,
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében
- A gyermekek ismerik a környezetükben levő intézményeket, szolgáltató üzleteket, esztétikai alkotásokat.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább tízig, össze tudják hasonlítani mennybég, nagyság, forma, szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat (alá, fölé, közé stb.).
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéd.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségükben. Felismerik a napszakokat.
- Ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltatókat, üzleteket, esztétikai alkotásokat.

- Ismerik az alapvető viselkedés szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Élvezik, és többször megtekintik a tapasztalatszerző sétákon, kirándulásokon, rendezvényeken készült videofelvételeket, fotókat

5. 7. *Munkajellegű tevékenységek*

A tevékenység célja: a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelesség teljesítését, fegyelmezettségét. Alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.

Feladat:

- A különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása.
- Nyugodt, bizalmon alapuló, szeretetteljes légkör, megfelelő, balesetmentes eszközök és azok hozzáférhetőségének biztosítása
- Az eszközök használatára való tanítás
- A munkavégzés után mindig rendet rakunk és értékelünk.

Az óvodások munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagunkért és a közösségért végzik. Kezdetben segítséggel, később teljesen önállóan végeznek munkajellegű tevékenységét. Mindegyik munkafajtánál óvodapedagógusi mintát adunk az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendjének megismertetéséhez. Úgy segítünk a gyerekeknek, hogy minél többször át tudják élni a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés nehézségét. Mindig úgy értékelünk, hogy az buzdító legyen, a gyerekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez.

Mindhárom korcsoportnál nagy jelentőségű az önkiszolgálás-testápolás, öltözködés, étkezés, környezetápolás.

(2,5) 3-4 éves korban a gyerek az óvodapedagógust figyelve kapcsolódnak be a munkába pl.: udvari növények locsolása, falevelek szállítása, szobanövények locsolása stb. Bevonjuk őket az alkalmi és a szabályosan ismétlődő mindennapi munka a rend fenntartásáért végzett tevékenységekbe pl.: játékok elrakása, tisztítása, a terem díszítése, elrendezése.

4-5 éves gyermek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka, amit akkor vezetünk be, ha gyermekek készségszinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait. Alkalmoszerűen ismétlődő munka a játékok helyére rakása, a csoportterem átrendezése, a tevékenységekhez használt eszközök kiosztása, összeszedése, az öltöző, mosdó rendjének megőrzése. Ezeket a munkákat átgondolt vezetésünkkel, velünk együtt végzik a gyerekek. Szívesen teljesítik az egyéni megbízatásokat, pl. információk közvetítése,

A gyerekek működjenek közre az élősarok gondozásában, a szobanövények átültetésében, öntözésében, az udvar tisztántartásában. Szívesen vesznek részt a madáretetésben.

5-6-7 (8) éves korban már önállóan végzik a naposi munkát. ízlésesen, esztétikusan terítsenek és tálalják fel az ételt. Étkezés után- szokásrendek megfelelően mindent a helyére tesznek. Az alkalmoszerű munkákat a gyerekek önálló vállalkozás alapján végzik, gyakori dicsérettel, elismeréssel érjük el azt, hogy a gyerekek szívesen vesznek részt a munkában. Végezzenek önállóan is környezetszépítő munkát pl.: játékok tisztítása, mosása, polcok lemosása stb. Rendszeresen segítsenek a kicsik öltöztetésében, készítsenek nekik meglepetéseket. Segítsenek az udvari és szobanövények gondozásában. A kerti szerszámokat önállóan használják, segítsenek az udvar, járdák, utak tisztításában.

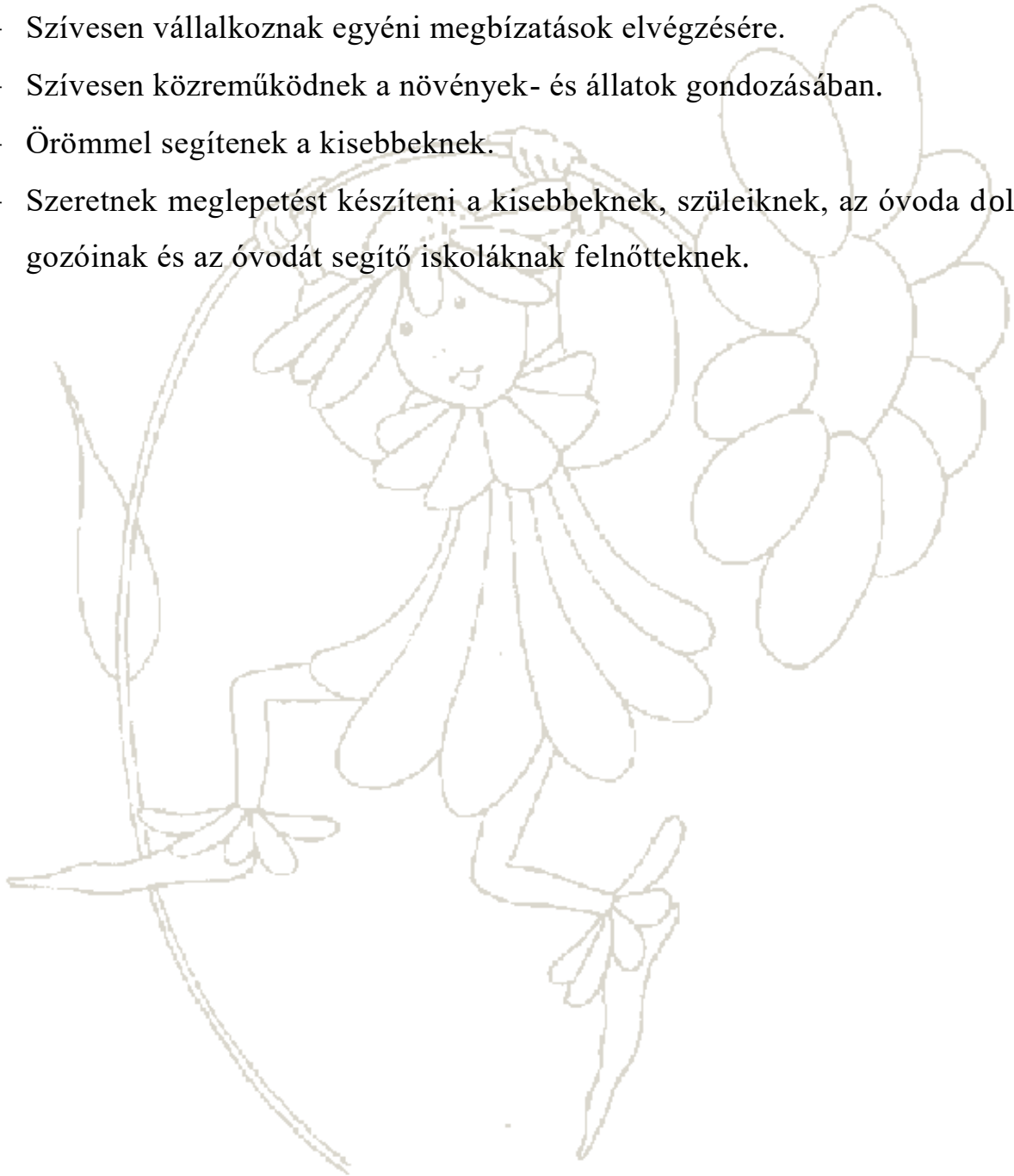
A munkaeszközök használatának megtanítása

Minden munkajellegű tevékenység bevezetésekor ismertetjük a gyermekekkel, hogy az eszközökkel hogyan kell bánni. Segítünk abban, hogy a munkaeszközök használatát a gyermekek megtanulhassák, ezzel segítjük a munkajellegű tevékenységek szokásrendjének kialakulását.

Minden esetben felhívjuk a gyermekek figyelmét a munkaeszközökkel okozható balesetek forrásaira.

A fejlődés eredmény az óvodáskor végére

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Örülnek, ha kötelességüket teljesítik.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek a növények- és állatok gondozásában.
- Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- Szeretnek meglepetést készíteni a kisebbeknek, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak és az óvodát segítő iskoláknak felnőtteknek.

6. A gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

6. 1. A tevékenység célja:

A családi nevelést kiegészítve a gyermekek óvása-védése, nevelése, szocializálása, figyelembe véve a gyermekek eltérő fejlődési ütemét.

Mindezek érdekében prevenciós tevékenység végzése, amely átfogja óvodai nevelésünk egészét.

Az óvodánkba járó gyermekek problémáinak felismerése, kezelése.

Az érintett gyermekek eseteinek feldolgozása, orvoslása a gyermekvédelemben érintett társszervek szakembereivel együtt.

A gyermekek számára biztosítani mindazokat a jogokat és ellátásokat, amelyeket intézményünk számára a vonatkozó jogszabályok és rendeletek előírnak.

Hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Hátrányos helyzetű gyermek: akinek családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek: akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – a gyermek három éves korában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen, halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek is, akit tartós nevelésbe vettek.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A tevékenységgel kapcsolatos feladataink:

A megfogalmazott gyermekvédelmi feladatainkat folyamatosan minden pedagógus végzi a főigazgató irányításával.

6. 2. A főigazgató feladata, kötelessége

- 1) A családdal és a pedagógusokkal együttműködve a gyermekek fejlődését hátráltató tényezőket feltárják és a pedagógiai segítő feladatokat elvéggezzék.
- 2) Jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál
- 3) Hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén
- 4) A gyermekvédelmi feladatok elvégzéséhez a személyi és tárgyi feltételeket biztosítja.

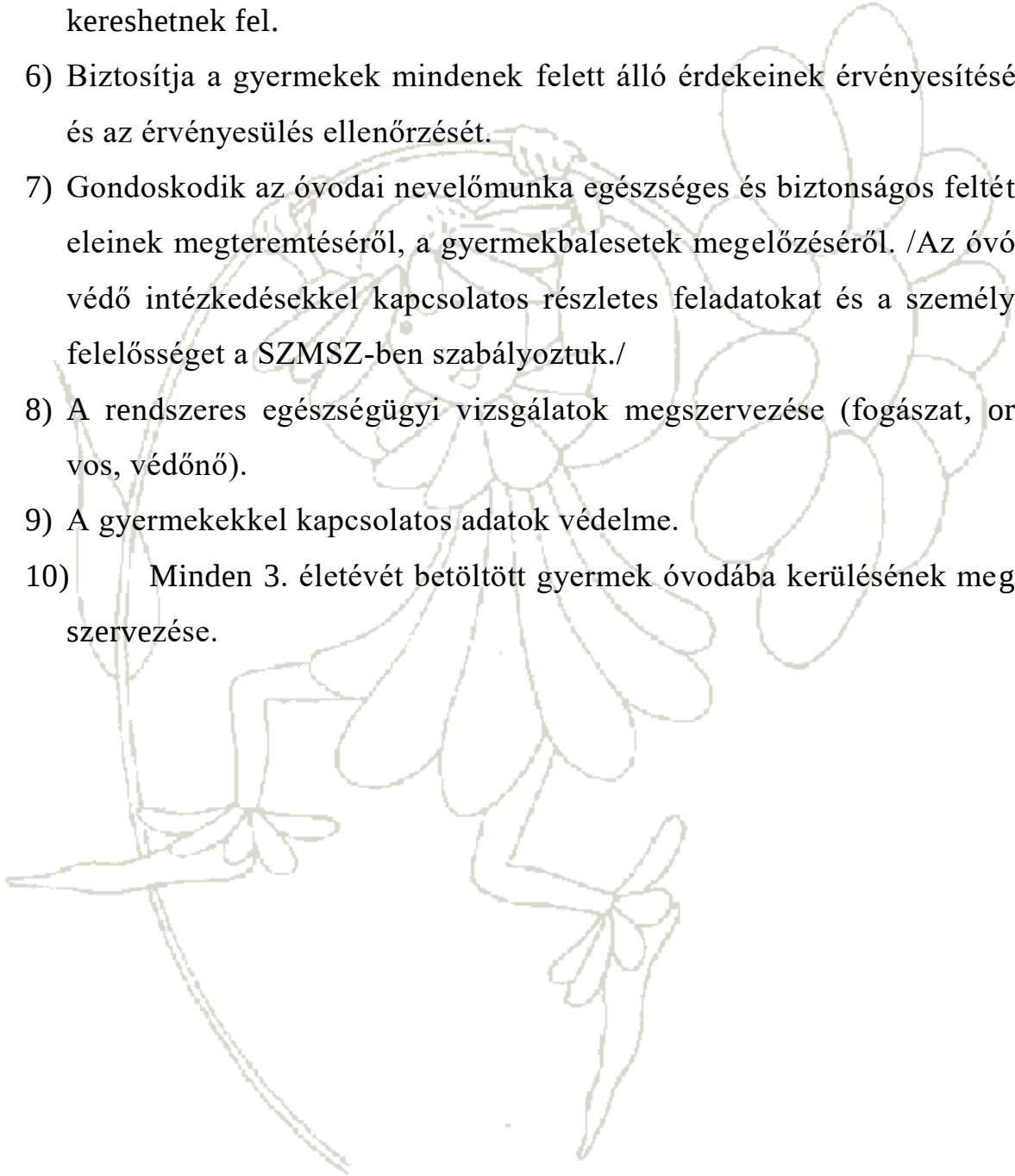
A személyi feltételeket illetően:

- Az óvodapedagógus a saját csoportjának gyermekvédelmi felelőse
- Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.
- Szakmai -szociális ismeretek- megszerzése továbbképzéseken való részvétellel, önképzéssel.

A tárgyi feltételeket illetően:

- Egészséges, esztétikus, otthonos, balesetmentes környezet biztosítása,

- A gyermekek játékához, fejlesztéséhez megfelelő játékeszközök, bútorok és egyéb felszerelési tárgyak biztosítása.
- 5) A nevelési év elején tájékoztatja a szülőket az óvodában folyó gyermekvédelmi tevékenységről, arról, hogy probléma esetén milyen óvodán kívüli, gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel.
 - 6) Biztosítja a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek érvényesítését és az érvényesülés ellenőrzését.
 - 7) Gondoskodik az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtéséről, a gyermekbalesetek megelőzéséről. /Az óvóvédő intézkedésekkel kapcsolatos részletes feladatokat és a személyi felelősséget a SZMSZ-ben szabályoztuk./
 - 8) A rendszeres egészségügyi vizsgálatok megszervezése (fogászat, orvos, védőnő).
 - 9) A gyermekekkel kapcsolatos adatok védelme.
 - 10) Minden 3. életévét betöltött gyermek óvodába kerülésének megszervezése.

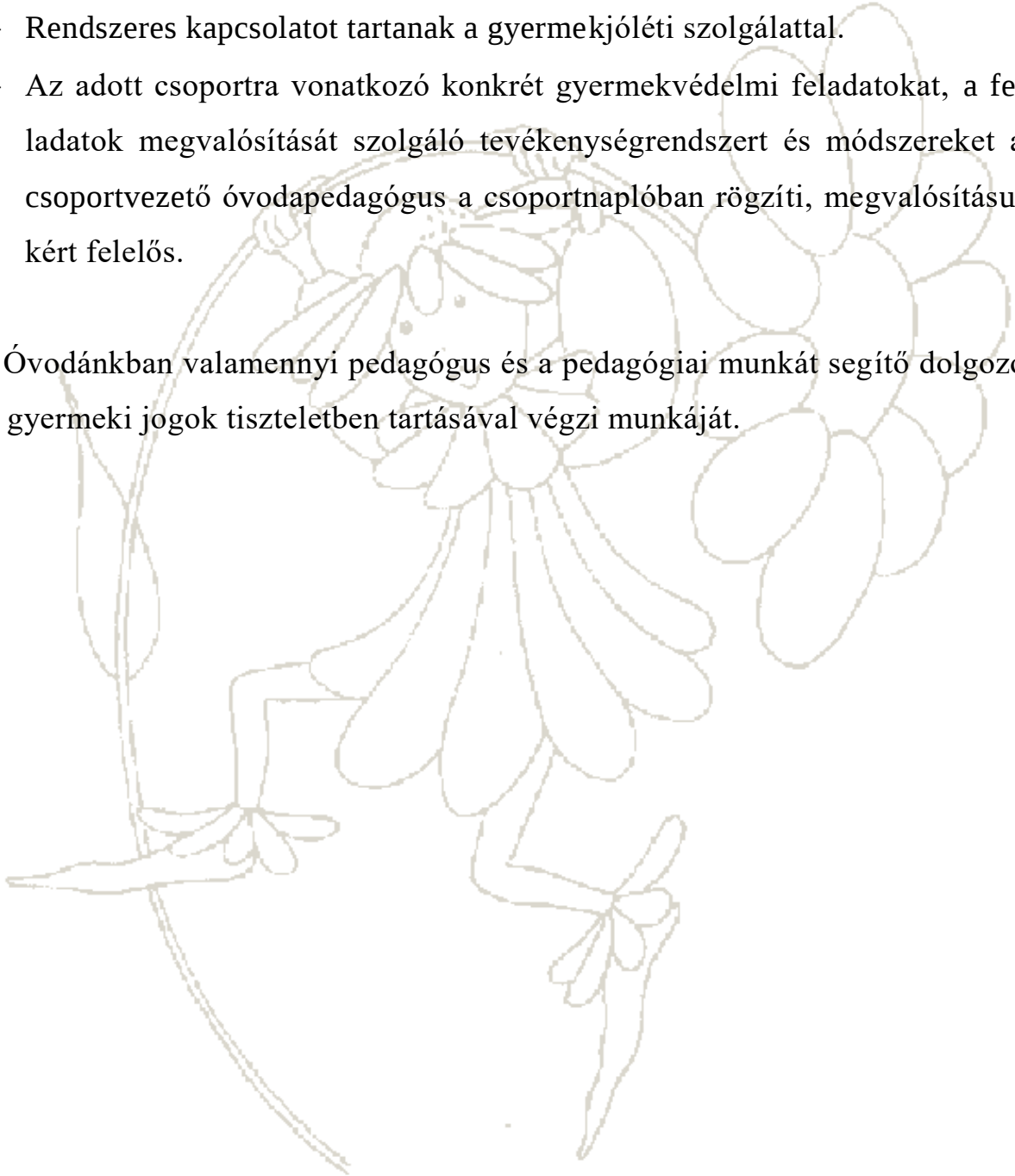

6.3. Az óvodapedagógusok gyermekvédelmi feladatai:

- Elősegítik a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, óvodába járását. Biztosítják a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül.
- A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek érdekében - szükség esetén - védő-óvó intézkedésekre javaslatot tesznek a gyermekjóléti szolgálatnál.
- Elősegítik az új óvodások befogadását. Az adott csoportba való beilleszkedésüket igyekeznek minél zökkenő mentesebbé tenni.
- Különös tekintettel a különbözőség elfogadására illetve tiszteletben tartására.
- A családot, a szülőket igyekeznek a lehetőségekhez képest a legjobban megismerni.
- Közreműködnek az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében pl.: kedvezményes étkeztetés, ruhagyűjtés, egyéb segítségnyújtás.
- Részt vesznek az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában, a szűrést- szükség esetén- soron kívül javasolják,
- A csoport óvodapedagógusa a rendszeres óvodába járást figyelemmel kíséri. Szükség esetén az óvoda főigazgatójának jelzi a hiányzásokat. Közös megoldást keresnek a problémákra, a problémát a szülőkkel megbeszélik, eredménytelenség esetén veszik igénybe a törvény általi lehetőségeket.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően különböző támogatásokhoz való hozzájutást (pl. rendszeres gyermekvédelmi támogatás) az óvodapedagógusok javaslatukkal elősegítik
- A szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítása, a szülői szerep eredményesebb betöltésének segítése.

- A baleseteket kiváltó helyzeteket és az ezeket elkerülő technikákat a gyermekekkel - életkori sajátosságaikat figyelembe véve megismertetik. Az egyéb veszélykerülő magatartási formákat, technikákat megtanítyák a gyermekeknek, ebbe a szülőket is bevonják.
- Biztosítják a logopédiai ellátást a beszédhibás gyermekek részére.
- Rendszeres kapcsolatot tartanak a gyermekjóléti szolgálattal.
- Az adott csoportra vonatkozó konkrét gyermekvédelmi feladatokat, a feladatok megvalósítását szolgáló tevékenységrendszert és módszereket a csoportvezető óvodapedagógus a csoportnaplóban rögzíti, megvalósításukért felelős.

Óvodánkban valamennyi pedagógus és a pedagógiai munkát segítő dolgozó a gyermeki jogok tiszteletben tartásával végzi munkáját.

6.4.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése

Célunk:

- A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyermekek között személyiségük különbözősége
- A sajátos nevelési igényű gyermek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük, és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Alapelvünk:

- A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön.
- Valljuk, hogy nem a közösségből kiszakítva, hanem a többi gyermek között, párhuzamos tevékenységként kezdeményezett fejlesztőjáték a fejlesztés legeredményesebb formája.
- Gyermekközösségbe csakis olyan sajátos nevelési igényű gyermekek integrálhatók, akik a többiekkel együtt nevelhetők.
- Az óvodapedagógusoknak olyan befogadó csoportlétkört kell kialakítaniuk, amelyben a gyermekek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányos megkülönböztetést, zaklatást (megfélemlítés, megalázás, az emberi méltóság megsértése)
- A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai- orvosi- pszichológiai komplex vizsgálat diagnosztizálása, javaslataira, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni.

Az integrált nevelésből adódó óvodapedagógusi feladatok

- Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.
- A sajátos nevelési igényű gyermek terhelhetőségénél az óvodapedagógus vegye figyelembe a sérülés jellegét, súlyosságának mértékét, adott fizikai állapotát.
- Ismerje fel, és gondozza kiemelten a gyermekben rejlő kiemelkedő teljesítményt
- A napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a kisgyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni
- Az óvodapedagógus értesse meg és tudatosítsa a gyermekcsoportban dolgozó dajkával, hogy kommunikációja, bánásmódja, viselkedése ugyanolyan modell értékű, mint az övé.
- A sajátos nevelési igényű gyermek optimális nevelésének érdekében a pedagógusok ismereteinek bővítése, elsősorban gyógypedagógiai téren (továbbképzés, önképzés)
- A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a szaksegítőkkel- gyógypedagógus, logopédus, fejlesztőpedagógus.
- Szükség szerint szakvélemény, fejlesztési javaslat kérése a megfelelő szakszolgálatoktól
- Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, téri tájékozódást, beszédészlelés-és megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök.
- Az óvodáskor végére, a sérülés arányában a sajátos nevelési igényű gyermeket is juttassa el az óvodai nevelés általános célkitűzéseiben

megfogalmazott minimális szintre: alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködés.

6.4.2 .Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

Feladat:

- a lassabban fejlődő gyermekek egyéni fejlesztése, az óvodapedagógus, logopédus és gyógypedagógus egybehangolt munkájával.
- a fejlesztés során az egyénhez igazodunk, a gyermekekre, a nehézségeik és/vagy erősségeik feltárására és fejlesztésére, törekedve az esélyegyenlőség, a megismerés, a felismerés és a befogadás elvének követésével.
- a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.
- Az intézményes óvodai nevelésben való részvétel kötelezettsége alól felmentett gyermek szülője számára az óvoda biztosítja a tanácsadás, konzultáció lehetőségét.
- ***a tehetségígéretes gyermekek segítése, támogatása képességeik kibontakoztatásában***

Sikerkritériumok

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják, nem kerülnek peremhelyzetbe.
- Örömmel vesznek részt a speciális foglalkozásokon.
- A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés.

7. A program kapcsolatrendszer

7.1. Az óvoda és a család

Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyerekek fejlődését. A szülő tud legtöbbet gyermekéről, ő ismeri igényeit, szükségleteit, viszont az óvónőnek van olyan szaktudása és olyan korosztályi tapasztalata, mely alapján hathatós segítséget tud nyújtani a gyermek fejlesztéséhez. Korrekt, partneri együttműködésünk elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében, törekszünk a jó kapcsolat kialakítására. *A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.*

A kapcsolattartás formái:

- Családlátogatás: Az óvodába kerülés előtt, a szülők igénye szerint
Illetve később történhet a szülő vagy az óvodapedagógus kérésére.
- Anyás beszoktatás: kiválóan alkalmas arra, hogy a szülő megismerje az óvodai életet, szokásokat, *az óvodapedagógus megfigyelhesse a gyermeket, az anya-gyermek kapcsolatot*
- Napi kapcsolattartás: reggel érkezéskor és távozáskor tájékoztatás a gyermekkel történt eseményekről.
- Szülői értekezletek
- Szülőkkel együtt szervezett rendezvények, ünnepek (pl. játszóház).

7.2. Az óvoda és az iskola

Célunk a jó kapcsolat kialakítása a gyerekek zavartalan iskolakezdésének előkészítésére. A kölcsönös érdeklődés hozzájárul egymás céljainak, elképzeléseinek megismeréséhez, megértéséhez.

A kapcsolattartás formái:

- Közös bábelőadások látogatása, a nagycsoportosok látogatása az elsősök-nél, a tanító néni bemutatkozása a nagyoknál.
- Tájékoztatások a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, várható alkalmazkodási nehézségekről.
- Tapasztalatcserék
- Közös Márton napi felvonulás

7.3. Az óvoda és a közművelődési intézmények, művészeti iskolák, együttesek

- Kulturális és Szolgáltató Központ Fertőd: rendszeres színházlátogatás a nagycsoportos óvodásokkal.
- Falumúzeum: évente ellátogatunk a helyi falumúzeumba.
- Porpáczy Aladár Szakképző Iskola: Tökfesztiválon való részt vétel
- Zeneiskola: hangszerbemutató az óvodában.
- Camerata Artissima Sopron –ünnepkörhöz kötött előadásai
- Bábszínház, Bűvész, előadó művészek alkalomszerű előadásai.

7.4. Az óvoda egyéb kapcsolatai

Az óvoda kapcsolatban áll:

- Fenntartóval
- A Győr-Moson-Sopron Pedagógiai Oktatási központtal
- A Pedagógiai Szakszolgálattal
- A fertői Gyermejjóléti - illetve Családsegítő Szolgálattal
- A Fertő-Hanság Nemzeti Parkkal
- A fertőszéplaki iskolai könyvtárral
- A fertői Eszterházy kastéllyal

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolat-
építésre törekszik, és – lehetőségei szerint- szakmai kapcsolatot tart
fenn.

Az egészségnevelés külső kapcsolatai

- Egészségügyi szakszolgálattal: – házi gyermekorvos
– védőnő
– fogorvos
- Az egészségfejlesztési program végrehajtásába bevonandó egészség-
ügyi szakemberek, civil szervezetek.

Minden partnerhez kapcsolattartó személyt rendelünk, aki összekötő szak-
emberként ápolja a gyermekek nevelése érdekében szükséges együttműkö-
dést. Partnereinket megkérdezzük elégedettségéről, elégedetlenségéről és az
igényeiről. Az összegyűjtött információkat közösen megbeszéljük, és szük-
ség esetén intézkedési tervet készítünk az együttműködés javítása érdekében.

Szolgáltatások:

- Tehetségfejlesztés céljából javaslatot teszünk a szülőknek külön foglalko-
zás ajánlásával, igény esetén szervezünk külön foglalkozást pl. zeneovi,
néptánc, ovifoci.
- Igény szerint hitoktatást szervezünk

8. A program erőforrásai

8.1. Személyi feltételek

A nevelőmunkát az óvoda teljes nyitva tartása alatt az óvodapedagógus végzi. Személye minta a nevelésben értékfelfogása erősen hat a gyermekekre. Éppen ezért nem mindegy, hogy milyen értékeket közvetít, s azokat milyen tudatosan képviseli. E programot megvalósító óvodapedagógus közvetítse a művészetek tradicionális értékeit. Vállalja fel az ízlésformálást az óvoda tágabb környezetében is. Az óvodapedagógus legyen képes énekével, mesemondásával, bábozásával, alkotásaival esztétikai élményhez juttatni a gyermekeket. Fejlesztésükhöz alkalmazzon egyéni módszereket, egyéni fejlesztési programokat úgy, hogy a gyermekek pozitív énképe és önbizalma kialakulhasson.

Az óvodapedagógusnak legyen igénye az önművelődésre, a körülményeihez mértén teremtsen lehetőséget a szakmai tájékozottságának szaktudásának fejlesztéséhez. Használja ki a szakmai egyesület által nyújtott fejlődési lehetőségeket. A személyiségvonásaiban jelenjen meg a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, tetteiben legyen érezhető a hitelesség, tapintat és az empátia.

Óvodánkban 13 alkalmazott dolgozik az alábbi megosztásban:

- Felsőfokú pedagógiai képesítéssel rendelkező főállású óvodapedagógusok száma: 8 fő + 1 részmunkaidős óvodapedagógus
- Pedagógiai munkát segítő főállású dajkák száma: 4 fő
- Pedagógiai asszisztens: 1 fő

Tantestületünk szakmailag igényes, jól informált, barátságos, szeretetteljes óvodapedagógusokból áll. A soproni Pedagógiai Szakszolgálat által biztosított utazó logopédus foglalkozik a beszédhibás gyermekekkel, heti egy alkalommal. Az SNI-s beszédhibás gyermekek fejlesztését megbízási

szerződéssel foglalkoztatott logopédus látja el. A sajátos nevelési igényű gyermekek terápiás foglalkoztatását gyógypedagógus végzettségű dolgozónk látja el, konduktort nem alkalmazunk, mert jelenleg nincs ilyen gyermekünk.

A nevelőmunkát segítő dajkák jellemzői:

Óvodai nevelésünk eredményessége függ az abban részt vevő felnőttek kölcsönös tiszteleten alapuló, segítő, együttműködő, összehangolt munkájától, ezért a dajka attitűdjét jellemezze:

- gyermekszeretet, tolerancia, segítőkészség
- az óvodapedagógus irányítását elfogadó együttműködés
- a testi épség védelme, a higiénikus környezet tárgyi feltételeinek biztosítása
- a pedagógiai információk titokként való kezelése
- modellértékű kommunikációs-és viselkedés kultúra
- szakmai megújulásra, önképzésre való nyitottság.

Óvodapedagógus- dajka kapcsolat:

A nevelési feladatainkat csak a dajkák aktív részvételével lehet megvalósítani. Ezért fontos, hogy az óvodapedagógus pontosan tájékoztassa a dajkát a kialakítandó szokásrendszerről, az elvárásokról pl., hogy mit és hogyan mutasson meg a gyermekeknek, mikor, hol van rá szükség. Az általános feladatokat az év eleji munkatársi értekezlet alkalmával illetve az aktuális feladatokat naponta beszéljük meg a dajkákkal. Így pontosan tudják, hogy egy adott napon mely tevékenységekben kérjük részvételüket, segítségüket.

8. 2. Tárgyi feltételek

A központi óvoda épülete a falu központjában, 1012 nm alapterületű telken helyezkedik el. Az épület 360 nm, a többi rész udvar, amely több funkciós (füves, térköves rész, domb, babakáz). Komfort fokozata: összkomfort, 70 férőhelyes. Csoportszobák száma 3.

A nem csoportterem típusú funkcionális helyiségek száma: 14, rendeltetésük: 1 iroda, 1 felnőtt öltöző, 1 felnőtt mosdó, folyosó, 1 aula, 2 raktár, 2 vizesblokk, 1 melegítő konyha, 1 akadálymentesített WC, 1 sószoza, 1 tornaszoba, 1 kazánház, 1 logopédiai szoba.

A telephelyi óvoda nyugodt környezetben található, egy nagy csoportszobával és külön étkezővel rendelkezik. Az épületben található még: 1 vizesblokk, folyosó, melegítő konyha, iroda és raktár. Komfort fokozata: összkomfort, 25 férőhelyes. Az udvar rendezett, többfunkciós 2018-ban felújított.

A program megvalósításához szükséges eszközök, felszerelések rendelkezésünkre állnak, melyek megfelelnek a kötelező minimális eszköz-és felszerelési jegyzékbe foglaltaknak. Ezek folyamatos pótlása - elhasználódás miatt – és korszerűsítése azonban szükséges.

Az óvodának a program céljaihoz rendelt eszközrendszere:

E program a művészetek eszközeivel kíván erősebben hatni a gyermekek személyiségére, ezért a következő eszközökkel, tárgyakkal, játékokkal egészítjük ki folyamatosan a meglévő készleteket (az óvodapedagógusok egyéni attitűdje szerint):

- Esztétikus mesesarok puha párnák, meleg szőnyegek, meseszék, kincsesláda, bábok, könyvek, gyertyák, magnó, albumok a tanult mondókékról, versekről, mesékről.
- Hangszerek: furulya, metallofon, dob, cintányér, ritmusbot, csörgő, trian-gulum, cintányér, kisebb-nagyobb csengő, népi hangszerek, gyermekek-

óvodapedagógus által barkácsolt ritmushangszerek, hangsíp vagy hangvilla, szimbólumok a tanult dalokról.

- Képalakításhoz különböző méretű rajzlapok, színes papírok, festékek, színes ceruzák, zsírkréták, filctollak, viaszkréták, fonalak, anyagok, madzagok, esztétikus eszköztároló lehetőségek, a rajzos csoportszoba részben a gyermeki munkáknak kialakított polc és egy táblaszerűség, melyre a gyermekek kitűzhetik rajzaikat (mini galéria)»
- Plasztikai munkához agyag, gyurma, fadarabok, termések, magok, kavicsok, szövőkeretek, fonalak.
- Esztétikus ovi-galéria, ahol maximum 7 alkotás állítható ki alkalmanként.
- Videó kamera és/vagy fényképezőgép, videó- és magnófelvételek lejátszási lehetőség: a gyermekek önmegismeréséhez, zenei élménykövetítéshez, vadállatok életének megismertetéséhez, az óvodai ünnepek eseményeinek rögzítéséhez, a felvételek többszöri megtekintéséhez.
- Esztétikus élősarok a természet kincseinek gyűjteményével.
- Az aulában akvárium elhelyezése.
- Az erdei óvodai programokhoz nagyítók, stb.
- Az udvaron egy olyan rész kialakítása, ahol énekes játékokat, dramatikus játékokat, bábjátékokat játszhatnak a gyermekek.
- Különböző kézi szerek a zenés-mozgásos percekhez: labda, babzsák, karika, szalag, bot, különböző színű kendők stb.
- Szakkönyvek közül elsősorban a programhoz kapcsolódó irodalomjegyzék, módszertani kiadvány.
- Az óvoda színvilágának megkomponálása. Ehhez szükséges festékek, textíliák, díszek beszerzése.
- Esztétikus tájékoztató a program rendszerének ismertetéséhez, a bátorító nevelés 14 elvének ismertetéséhez, az általános tájékoztatáshoz, valamint a gyermekek eredményeinek bemutatásához.
- Sószoza az egészség megóvására, légúti betegségek megelőzésére.

9. Felhasznált irodalom

- Az óvodai nevelés programja. OP1, Bp. 1989.
- Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel (választható óvodai program), Szolnok, 1997.
- Nagy Jenőné: Csak tiszta forrásból. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Ped. Intézet, Szolnok, 1996.- 2002
- Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan? NAT-TAN Sorozat, Bp. OKI 1996. 1-128.
- Nagy Jenőné: Helyzetelemzés, önmeghatározás, döntés. Bp. OKKER Oktatási Iroda 1997. 1-106.
- Dr. Lajber Imre: Fertőszéplak község története 2. old
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC. törvény
- Az óvodai nevelés országos alapprogramja.(363/2012./XII.17.)
(Korm.rendelet)
- Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.)
Korm. rendelet módosításáról szóló 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet.

10. Legitimációs záradék

Az óvoda pedagógiai programját az óvoda nevelőtestülete-jogszabályban meghatározott jogával élve- véleményezte.

Dátum:2023.12.07.

.....
A nevelőtestület nevében

A fenntartó a módosított helyi pedagógiai programot jóváhagyta.

Dátum:2023.12.13.

.....
A fenntartó aláírása

11. Érvényességi rendelkezések

Az óvoda pedagógiai programjának érvényességi ideje:
2024. január 1-től visszavonásig.

A helyi pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- Hálózatbővítés, leépítés
- Szervezeti átalakítás
- Ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt.
- Ha egyéb érdekegyeztető fórum módosítást javasol.
- Törvényi változás